

Kjernegrupper som forebyggende tiltak

En kartlegging og evaluering av bruken av kjernegrupper i seks kommuner i Agder

Aslaug Kristiansen & Hans O. Ringereide

Universitet i Agder

Kristiansand desember 2025

Forord

Kjernegrupper har lang tradisjon som forebyggende tiltak rettet mot utsatte barn og unge i flere kommuner i Agder regionen. I utgangspunktet var tanken en form for standardisert metodikk s mot kriminalitet. Derfor hadde også politiet en sentral rolle i kjernegruppene. Ofte var det politiet som tok initiativ til opprettelse av kjernegrupper på bakgrunn av deres befatning med ungdommen. Over tid har de ulike kommunene gjort justeringer og endringer i den opprinnelige malen og slik sett har kjernegruppemetodikken levd sitt eget liv i de ulike kommunene.

Enkelte kommuner har gjort evalueringer av kjernegruppeaktiviteten, men det har ikke vært gjort noen felles vurdering av kjernegrupper som forebyggende tiltak. I samarbeid med SLT-koordinatorene har vi nå gjennomført en forholdsvis omfattende evaluering av tiltak.

Til hjelp med dette arbeidet har vi hatt en referansegruppe bestående av tre SLT-koordinatorer: Lise Marit Øverbø Håversmoen, Silje Øvrevik og Anette Fidje Strandmyr og i tillegg har Karin Bertelsen og Wenche Reme Mosvold bistått i arbeidet med å utvikle spørreskjemaer og intervjuguide og i tillegg vært viktige sparringspartnere ved analyse av innsamlede data. Dette har vært til stor hjelp for oss i arbeidet.

Vi håper denne rapporten kan bli til nytte i arbeidet med å forbedre og forsterke det forebyggende arbeidet i de respektive kommunene.

Aslaug Kristiansen

Professor

Hans O. Ringereide

Førstelektor

Kristiansand desember 2025

Til notater:

Innhold

Innledning.....	5
1.0 Status på kjernegruppevirksomheten i de ulike kommunene:.....	7
1.1. Litt historikk.....	7
1.2. Dagens praksis:.....	8
1.3. Lindesnes kommune	8
1.4. Lillesand kommune.....	9
1.5. Birkenes kommune.....	11
1.6. Kristiansand kommune:.....	12
1.7. Vennesla kommune:.....	13
1.8. Iveland kommune:.....	15
1.9. Ulikheter kommunene imellom	16
2.0. Innsamling av data	18
2.1. Noen etiske betraktninger:.....	19
3.0. Resultater fra survey: De «profesjonelle» og deres erfaringer med kjernegrupper	20
.....	21
4.0. Resultater fra våre observasjonsstudier og intervjuer med ungdommer og foreldre	24
4.1. Fra observasjonene i kjernegruppene	25
4.2. Resultater fra intervjuer med barn og foreldre som deltar i kjernegrupper.....	26
4.2.1 Intervju med foresatte.....	26
4.2.2 Intervjuer med ungdommer som deltar i kjernegrupper	27
4.3. Oppsummering og noen refleksjoner.....	28
5.0. Ulike utfordringer knyttet til kjernegruppeaktiviteter	29
5.1. Rolleforståelse - fra fast kjerne til lokale tilpassinger og økende mangfold	30
5.2. Opplæring.....	32
5.3. Organisering av kjernegruppeaktiviteten.....	34
5.3.1. Rigid modell med formøte og evalueringsmøte i etterkant?	34
5.3.2. Administrativt krevende å gjennomføre?	35
5.4. Møteledelse	36
5.5. Gjennomføringen av selve kjernegruppemøtet.....	37
5.5.1. Foresattes rolle – ulike utfordringer	40
5.6. Evaluering – hvordan er praksis?.....	41
5.7. Taushetsplikt og samarbeid med andre profesjoner	43
5.8 Oppsummering.....	43
6.0. Refleksjoner og vurderinger	45

6.1. Samfunnsøkonomisk kostnad ved ungdom utenfor (NEET- not in employment, education or training)	45
6.1.1. Årsaker og risikovurdering: Generelle tendenser og utvikling over tid	46
6.2. Nedgang i kjernegruppevirksomheten i noen kommuner	48
6.3. En gullstandard - er det mulig?	50
6.3.1 Hva bør være innslagspunktet for opprettelse av en kjernegruppe	51
6.3.2 Hvem bør lede kjernegruppene?.....	54
6.3.3 Hvilke aktører bør delta?.....	56
7.0. Fremtiden for kjernegrupper?	59
7.1. Har kjernegrupper livets rett?	59
7.2. Videre utvikling.....	61
Litteraturliste:	67
Appendix:.....	68
Forespørsel til foreldre/foresatte i forbindelse med en evaluering av arbeidet i kjernegrupper	68
Samtykkeerklæring	69
Forespørsel om å delta i en evaluering av arbeidet med kjernegrupper?	70
Hei! Kan vi snakke litt med deg som er med i Kjernegrupper?	71
Ideer til intervjuer	72
Spørreskjema:	75

Innledning

Dette er det tredje prosjektet med påfølgende rapport som vi har vært engasjert i for Kristiansand kommune. De to foregående er også knyttet til forebyggingsperspektiver og satsinger innenfor områdene kriminalitet, helse og sosialt arbeid. I det første prosjektet gjennomførte vi en kartlegging og evaluering av Kristiansand kommunes tiltak for særlige utsatte barn og unge i kommunen (Kristiansen, A., Ringereide, H.O, (2018) *Fra problem til mulighet: En evaluering av Kristiansand Kommunes tiltak for å bistå særlig utsatte barn og unge i kommunen (2017-2018)*) I det andre var vi med i et pilotprosjekt med utviklingen av en *Operativ koordineringsgruppe* som hadde som mandat å gripe inn i situasjoner av høy alvorlighetsgrad som hastet eller som ikke kunne håndteres i de ordinære samhandlingsarenaene mellom politi, kommuner og sykehus. Opprinnelig var gruppen rettet inn mot hjemkomne Syria krigere. På grunn av dramatiske hendelser i kommunen, blant annet med barn involvert i knivdrap, ble mandatet seinere endret til å omfatte personer som både hadde et forhold til psykiatri, politi og til kommunens hjelpeapparat. (Kristiansen, A, Ringereide, H.O. (2020) *Fra refleksjon til reaksjon: Om risikohåndtering og trusselvurdering i kommunal regi*).

Vi nevner disse prosjektene fordi det som er felles for disse og for det nåværende prosjektet er at utfordringene som settes på dagsorden er av en sammensatt karakter. De krever ofte innsats fra flere etater og fagmiljøer. Det er nettopp en slik tverrfaglig innsats som ligger til grunn ved opprettelsen av kjernegrupper for mer enn 20 år siden. I forbindelse med utarbeidningen av denne rapporten kom vi overraskende nok over begrepet «kjernegrupper» som vi antok var en lokal «oppfinnelse» i en rapport utarbeidet av Direktoratet for forvaltning og økonomistyring kalt DFØ-rapport 2024. Evaluering av kjernegruppeforsøket (*DFØ-rapport 2024*, 2024) (Her handler det om samarbeid på tvers av ulike departementer hvor kjernegrupper blir en viktig kanal for samordning.)

I innledningen til rapporten heter det at kjernegrupper er en arbeidsform med et særlig fokus på «... såkalte gjenstridige problemer som går på tvers av sektorer og «siloer» og som ikke kan løses av et departement alene». Et av de områdene som kjernegrupper særlig bør benyttes på er områder med vedvarende komplekse utfordringer. Et slikt område er utsatte barn og unge og her bør kjernegrupper benyttes. Både erfaringene fra våre tidligere prosjekter og det vi nå leser i denne DFØ-rapporten, har fått oss til å tenke at en var tidlig ute med å se et behov for en tverrfaglig innsats, med igangsettingen av det som etter hvert fikk navnet kjernegrupper

for over år 20 siden. Den opprinnelige modellen ble kalt for “Vennesla modellen” (Berglien, Sissel, 2005). Den la til grunn et behov for å arbeide helhetlig med unge i risiko gruppa. I 2002 blir denne vedtatt som en hovedmodell for arbeidet med barn og unge i Vennesla. Etter hvert ble modellen også etablert i alle kommunene i Kristiansand regionen og har med varierende hyppighet vært i bruk i kommunene frem til nå. Det ble gjennomført en evaluering av arbeidsmetoden og tiltakene i perioden 2002 – 2004 i Vennesla (Berglien, Sissel, 2005), men ingen i de seinere årene. Det har derfor oppstått en interesse for å undersøke status pr i dag, og få informasjon om virksomheten som hva slags problemer ligger til grunn for at en kjernegruppe opprettes, hvem som deltar, organiseringen og generelt ulike erfaringer knyttet til arbeidsformen.

I denne prosessen har vi samarbeidet med en ressursgruppe. Den har bestått av SLT-koordinatorer fra fire kommuner samt Karin Bertelsen og Wenche Reme Mosvold som har vært sparringspartnere som på en unik måte har lagt til rette for at vi kunne gjennomføre intervjuer og observasjoner. Disse viktige samarbeidspartnerne har bidratt med relevant informasjon, innspill og kommentarer som har vært svært viktige for oss som nykommere i dette feltet. Samtidig er det viktig å nevne at vi ikke har opplevd å bli ført eller påvirket i noen retning.

Våre ambisjoner har vært å gi et så nyansert bilde av virksomheten som mulig, slik at det kan danne et grunnlag for å planlegge videre aktiviteter. Det er ikke sikkert at man skal gjøre det samme i alle kommunene, og at det er nettopp denne forskjellen som kan være viktig å ha som legitimitet.

Rapporten er bygd opp i seks hoveddeler. Først følger en oversikt over kjernegruppevirksomheten i de ulike kommunene slik den arter seg per i dag. Deretter et avsnitt der vi redegjør hvordan vi har arbeidet og hvordan vi har samlet inn data. Tredje hovedpunkt er en gjennomgang av resultatene fra spørreundersøkelsen som er distribuert til og besvart av de profesjonelle deltakerne i kjernegruppen. Deretter følger en sekvens der vi ser nærmere på resultater av intervjuer og samtaler vi har hatt med foreldre, ungdommer og ulike representanter for de profesjonelle deltakerne i kjernegruppene. Den femte delen er en vurdering og analyse av utfordringer knyttet til kjernegruppe virksomheten. Den sjette delen er en oppsummering av de funn og resultater vi mener å ha gjort i løpet av denne prosessen. Helt til slutt forsøker vi i si noe om fremtiden for kjernegruppevirksomheten og også peke på noen sentrale utfordringer som man bør ta stilling til i det videre arbeidet.

1.0 Status på kjernegruppevirksomheten i de ulike kommunene:

1.1.Litt historikk

Et sentralt anliggende for opprettelsen av kjernegrupper var å komme tidlig i inngrep med barn og unge som var i en risikosone for å utvikle en kriminell atferd og for å komme skeivt ut. En ønsket å etablere et tverretattlig samarbeid og en tidlig intervensjon for å justere og korrigere adferd som kunne bli problematisk over tid. Vennesla kommune var pioner og startet opp med den såkalte «Venneslamodellen» høsten 2001. Modellen har siden den gang spredt seg til omliggende kommuner under navnet kjernegrupper (Berglien, Sissel, 2005).

Vennesla og Kristiansand kommune deltok som partnere i pilotprosjektet. I Vennesla underskrev ordfører Torhild Brandsdal intensjonsavtalen for prosjektet, og hun innkalte også aktuelle samarbeidspartnere og etatssjefer til det første møtet vinteren 2001. Her ble prosjektets hovedideer lagt fram:

- Helhetstenkning
- Samarbeid på tvers av etatsgrenser og forvaltningsnivå
- Alle tiltak settes i verk samtidig

I løpet av møtet ble det satt ned ei arbeidsgruppe som skulle utforme et forslag til hvordan en kunne arbeide videre. Arbeidsgruppa besto av lensmann Ivar Bronebakk, sosialsjef Liv Hansen og rådgiverne Øyvind Grov og Sissel Berglien. Forslaget ble lagt fram på et nytt møte i juni 2001 og vedtatt (Berglien, 2005).

I august ble samarbeidsavtalen underskrevet av ordføreren, alle etatssjefene, trygdesjef, lensmann og avdelingsleder Aetat, og samme høst begynte en å arbeide etter modellen. Denne måten å arbeide på gav raskt resultater, og samarbeidsavtalen ble utvidet til å gjelde Vennesla ungdomsskole, Skarpengland skole og Øvrebø vgs.

I 2002 ble arbeidsmodellen vedtatt som hovedmodell for arbeidet med barn og unge i Vennesla.

1.2. Dagens praksis:

Nedenfor følger en kort oversikt over status for kjernegruppevirksomheten i kommunene og ulikheter og likheter mellom disse. Vi har sett nærmere på hvilken juridisk/organisatorisk forankring kjernegrupper har, SLT-koordinator sin rolle, grunner til opprettelse, ledelse og sammensetning, arbeidsfordeling og møtehyppigheten de siste årene. Oversikten er i hovedsak basert på tilgjengelig skriftlig materiale og kommunenes offisielle nettsider. Men stoffet baserer seg også på innsamlet datamateriale fra surveyen og intervjuene. Fremstillingen er kvalitetssikret av SLT-koordinatorene i de respektive kommunene.

1.3. Lindesnes kommune

I likhet med andre kommuner i regionen har Lindesnes kommune en SLT-modell (Samordning av Lokale rus- og kriminalitetsforebyggende Tiltak). Ifølge kommunens nettside skal denne modellen sørge for at politi, skole, helse, barnevern og andre tjenester samarbeider godt – både i det daglige og når det oppstår alvorlige situasjoner. Det er ansatt en SLT-koordinator i kommunen som skal ha ansvar for kontakt og samarbeid med politiet og bidra til at interne og eksterne instanser samarbeider god. (*Rus- og kriminalitetsforebygging (SLT) i Lindesnes kommune - Lindesnes kommune*, u.å.)

Man startet opp med kjernegrupper i Lindesnes kommune 2011. Fra oppstarten har det vært skolene som har ledet møtene i kjernegruppene. Det er fire ungdomsskoler i kommunen hvor det er en lokal kjernegruppe-leder ved hver skole, tillegg er det også en leder ved den videregående skolen. I ungdomsskolene er det ofte sosiallæreren som har ledelsesansvaret for kjernegruppevirksomheten og som har dette som en del av stillingsbeskrivelsen. Det innebærer å kalle inn til kjernegruppemøter, lede møtet og skrive referat.

Problemområdene for opprettelse av en kjernegruppe har ofte vært rus, tyveri, hærverk og utagerende atferd. Initiativ kunne komme fra politiet som hadde vært i kontakt med foresatte, men ofte var det skolen som meldte inn et behov. Dette ble så vurdert ut fra om det var et kjernegruppeanliggende eller ikke.

I de første årene var antallet profesjonelle deltakere i kjernegruppa høyt. Det kunne bestå av en til to personer fra skolen, foresatte, ungdom, barnevern, forebyggende politi og helsesykepleier. Helsesykepleier kunne være kontaktperson for eleven. I denne tidlige fasen

var det SLT-koordinator som opprettet kjernegruppa og politiet hadde en sentral rolle, men SLT deltok ikke i møtene fast. Fra oppstarten har det skjedd en utvikling mot færre profesjonelle deltakere. Det kan fortsatt være en fast gruppe, men denne er mindre og preget av større fleksibilitet både i lys av ungdommens utfordringer og ut fra spesielle ønsker fra særlig ungdom og foreldre.

Det har vært en gradvis nedgang i antall kjernegrupper i alle ungdomskolene de siste årene. Det har siden 2023 ikke vært grupper. Ungdomsskolene har mulighet, men denne blir ikke tatt i bruk. Kjernegruppe aktiviteten er overtatt av andre hjelpetiltak som vi vil komme tilbake til. Dette til forskjell fra videregående skole hvor virksomheten fortsetter. Her ledes arbeidet av en elev-veileder som i sitt daglige virke er tett på elevene i skolen. I 2024 var det det til sammen fem kjernegrupper som hadde vært virksomme. Pr februar 2025 var det to aktive grupper.

1.4.Lillesand kommune

På nettsiden til Lillesand kommune blir vi orientert om at Lillesand kommune og Lillesand og Birkenes politistasjon samarbeider om forebygging av kriminalitet gjennom SLT-modellen, som står for Samordning av lokale rus og kriminalitetsforebyggende tiltak. Det redegjøres for SLT koordinatorens arbeids og ansvar hvor det blant annet heter at «... SLT-koordinator har ansvar for kontakt og samarbeid med politiet og skal bidra til at interne og eksterne instanser samarbeider godt». SLT stillingen er per nå 50 %.

SLT-modellen i Lillesand kommune har utvidet innsatsområdet for målgruppen unge mellom 13-25 år. Det er utarbeidet Avtale om samarbeid mellom kommunen og Agder politidistrikt i politiråd for 2025-2029 ,der innsatsområder for samarbeidet (Kriminalitetsforebyggende arbeid (SLT) Lillesand, 2025, er: Forebygging av barne- og ungdomskriminalitet, forebygging av vold og overgrep i nære relasjoner, forebygging av hatkriminalitet, radikalisering og voldelig ekstremisme,(inklusive hatytringer mot folkevalgte) trygghet i det offentlige rom, trygghet i det digitale rom, samfunnssikkerhet og beredskap. Det er utarbeidet et tiltaksbeskrivende sidedokument for innsatsområdene til selve samarbeidsavtalen. Dette for å kunne endre innsatsområdene, uten å endre selve avtalen mellom Lillesand kommune og Agder politidistrikt. (*Kriminalitetsforebyggende arbeid (SLT) Lillesand, 2025*)

Det er utarbeidet to siders A4 brosjyrer med orientering om Kjernegrupper. En brosjyre retter seg inn mot videregående skole og en annen mot ungdomsskolen. Her informeres det blant annet om hva kjernegrupper er, hva slags situasjoner som gir grunnlag for hjelp fra kjernegruppe, hvem som deltar og målsettingen for arbeidet. Det heter blant annet når det gjelder målsetting: «Det er et felles mål at samarbeidet og deltakelsen i kjernegruppe skal være positivt for ungdommen. Man ønsker å være: «Raskt på banen med konkrete og samkjørte tiltak, stoppe en negativ utvikling, fokus på ressurser hos og rundt ungdommen». Den videre informasjonen som presenteres er samlet inn via intervjuer tilknyttet Lillesand kommune.

Arbeidet med kjernegrupper i Lillesand kommune startet opp i 2006. SLT-koordinatorens stilling omfatter både individ nivå og system/strategisk nivå. Arbeidet var i de første årene organisert rundt en fast kjerne av profesjonelle hvor rollene var rimelig avklart. For eksempel skulle helsesykepleier ivareta helseperspektivet. Hennes ansvarsområdet var også - i forkant av møtet - å snakke med den ungdommen som skulle delta i kjernegruppa. Her ble vedkommende og eleven enige om hva som skulle tas opp i møtet av den informasjonen som helsesøster satt inne med. Politiet hadde sin rolle, skolens representanter sin og så videre. Det ble vektlagt at denne profesjonelle kjernen skulle kjenne hverandre slik at deres kompetanseområder kunne spille på hverandre på best mulig måte i møtene. De som ikke hadde hatt noe med den aktuelle eleven å gjøre, ble dimittert. I tillegg kunne ungdommen velge om det var personer i fritiden eller andre voksne som de ville ha med i gruppa. SLT-koordinator opprettet kjernegruppen, kalte inn, ledet møtet, skrev referat og gjorde ellers alt arbeidet rundt kjernegruppen, men det var skolen som kontaktet elev og foreldre. Fordi det var gjort en innsats ved at den faste kjernen i gruppa skulle kjenne hverandre, visste møtelederen hva de enkelte kunne bidra med og kunne dra nytte av dette i samtalen.

Problematikken i de tidlige årene kunne var ofte bruk av ulovlige rusmidler, kriminalitet og atferd som grenset til kriminalitet. Det var flest gutter.

Det har variert hvem som tar det første initiativet til opprettelse av en kjernegruppe. I starten var det ofte PPT. Seinere er initiativene kommet fra de som har kontakt med ungdommene som politi, skolen, fritid og foreldrene selv eller hvem som helst som opplever at de kanskje kan ha nytte av kjernegruppe. De primære melderne er likevel politiet og skolen.

I de første årene var det flere grupper i sving. Antall grupper har gått ned de siste 5-6 årene. De siste par årene har det ikke vært noen kjernegruppe aktivitet.

1.5. Birkenes kommune

Lillesand kommune og Birkenes kommune har samme politikontakt, og deler på denne funksjonen. Kommunene i Kristiansandsregionen samarbeider om forebygging av kriminalitet gjennom Krimutvalget, politikontaktfunksjonen og SLT-modellen. På Birkenes kommune sine nettsider står kjernegrupper nevnt på en liste over ulike tjenester og samhandlingsarenaer for barn og unge (*SLT Birkenes kommune*, u.å.)

Det er utformet en to siders informasjonsbrosjyre om arbeidet i kjernegrupper. Denne er stort sett identisk med den som Lillesand kommune har utarbeidet. Det kan nevnes at en tekst er lagt til: «Din bekymring er nok. Du trenger ikke konkrete bevis for å få hjelp av kjernegruppa. Det er lettere å få hjelp når en kommer tidlig på banen».

I Birkenes kommune ble det startet opp med kjernegrupper i 2005. I kommunen er det ansatt en SLT-koordinator i 60 prosent stilling. I en mindre kommune vil arbeidsområdet spenne fra et individnivå til et system/strategisk nivå. I den fireårs perioden som den nå værende SLT-koordinatoren har vært i stillingen, har det vært gjennomført fire kjernegrupper. Generelt opplever en at antallet kjernegrupper er nedadgående.

Det er SLT-koordinatoren som leder møtene i kjernegruppene, skriver referat og tiltaksplan og kaller inn til neste møte. De ulike deltakerne i kjernegruppen følger opp tiltak de har blitt tildelt ansvar for i perioden mellom møtene. SLT-koordinatoren har det overordnede ansvaret.

Opprettelsen av kjernegruppe skjer gjennom henvendelser fra lærer, rektor, sosial rådgiver, helsesykepleier og politiet. For at det skal være en kjernegruppe, må politiet være med ellers blir det kategorisert som en ansvarsgruppe. Når et behov er meldt inn og drøftet anonymt, vil kontaktlærer eller den som er nærmest foreldrene spørre disse om det kan være aktuelt å delta i en kjernegruppe og hente inn samtykke. Ved positiv svar, går saken til SLT-koordinator som kaller inn til møtet. Kjernegruppe skal prioriteres, og det er et mål at første møte gjennomføres innen en uke.

Problematikken som meldes inn kan dreie seg om bekymringer for ungdommer med store sosiale vansker, skolefravær, uheldig ungdomsmiljø og negativ utvikling, bruk av ulovlige rusmidler. En erfaring er at problemer synes å gå i bølger. En aktuell utfordring nå er knyttet til kjørekulturen som råning og spinning, men utfordringene omfatter hele spekteret av kjøretøy. Det er generelt en lav terskel for å opprette en kjernegruppe, men utfordringene med kjørekultur har ikke vært gjenstand for

behandling i kjernegrupper. Dette har vært noe som politiet har tatt tak i, i samarbeid med kommunen og andre samarbeidspartnere.

1.6. Kristiansand kommune:

Kristiansand kommune har lang tradisjon med bruk av kjernegrupper, helt tilbake til 2006. Kommunene har en samarbeidsavtale med Agder politidistrikt og hvordan man skal arbeide forebyggende. Tidligere var kjernegrupper nevnt som et spesifikt tiltak, men det er ikke nevnt i den siste utgaven. Dermed har kjernegrupper pr. i dag sin berettigelse gjennom at de har vært brukt over lang tid, og kan begrunnes ut fra de mer overordnede perspektiver som kommer frem i avtalen.

Kristiansand kommune har laget et dokument som beskriver kjernegruppevirksomheten. Kjernegrupper er «Et frivillig tverrfaglig / tverretatlig samarbeidsfora knyttet til ungdom i alderen 13-18 år. Det er områdekontaktene i Kristiansand som bestemmer når det skal opprettes kjernegrupper.

I utgangspunktet må det en viss alvorlighetsgrad tilføre at det opprettes kjernegrupper. I beskrivelsen av kjernegrupper står det at «når det er bekymring for rus, kriminalitet eller annen negativ utvikling» ..., som gjør det nødvendig med et tverrfaglig og tverretatlig samarbeid. Etter at Riksadvokatens retningslinjer fra 2022 omkring oppbevaring og bruk av narkotika har bruken av kjernegrupper i videregående skole gått ganske betydelig ned (*Retningslinjer etter Høyesterettsdommer om rusavhengige – Riksadvokaten, 2022*). I hovedsak er det ungdomsskolen som bruker kjernegruppene.

I dokumentet heter det videre at alle deltakerne i kjernegruppen kan bringe inn ønske om kjernegruppe til skolens ledelse, det gjelder også de foresatte. Praksis har vist at det vanligvis er politiet som tar initiativ, men også skole kan gjøre dette i tillegg til bydelskontaktene.

Videre beskrives hvem som deltar i kjernegruppen og her nevnes faste deltagere som er rektor eller sosiallærer ved ungdomsskolen, rådgiver ved videregående skole, kontaktlærer, helsesykepleier, politi samt en representant fra forebyggende avdeling i kommunen i tillegg til ungdommen og foresatte. Her nevnes helt konkret at andre aktuelle kan være representant fra Barneverntjenesten, ABUP, fastlege, Ungdomstjenesten eller Fritidsetaten. Andre fra familiens private nettverk kan inviteres med hvis det er ønskelig. I tillegg åpnes det for at

andre kan inviteres inn i gruppa dersom det er hensiktsmessig og man kan også redusere antall deltakere dersom man finner det formålstjenlig.

I Kristiansand brukes kjernegrupper ofte. Det er et stort antall kjernegrupper pågående parallelt og svært ofte flere kjernegrupper møter per uke. I 2025 har det vært gjennomført i overkant av 50 kjernegrupper. Fra 2020 og frem til i år har det vært avholdt mer enn 220 kjernegrupper og da må man også merke seg at i «koronatiden» ble det få eller ingen kjernegrupper.

Det er skolen som har ansvar for å kalle inn til møtene og ansvar for å skrive referat. Men det er faste ledere som gjennomfører og leder kjernegruppemøtene i kommunen slik at dette er en form for profesjonelle møteledere som reiser rundt på de ulike skolene og gjennomfører kjernegruppe aktiviteten. Dette kan ha sammenheng med at det i kommunens informasjonsskriv gis ganske inngående føringer for hvordan møtet skal foregå og hvordan møteledelsen skal opptre.

I Kristiansand deltar SLT-koordinator ikke møtene, men har et overordnet ansvar for det forebyggende arbeidet i byen. Derimot deltar SLT-koordinator i politiråd som avholdes to ganger i året der forebyggende tiltak / aktivitet er en sentral del av tematikken. Når det gjelder ledelsen av kjernegruppene er denne lagt til faste personer som reiser rundt i de ulike bydelene og som ambulerer mellom ulike grupper.

1.7. Vennesla kommune:

I Vennesla kommune finnes det en samarbeidsavtale mellom politiet og kommunen som revideres årlig. Siste samarbeidsavtale mellom Vennesla kommune og Agder politidistrikt ble inngått og signert av ordfører og politistasjonssjef 31.01.2025. I dette dokumentet er ikke kjernegrupper nevnt spesifikt, men gjennom mange år har kjernegrupper vært brukt som et sentralt virkemiddel. Vennesla var den kommunen som først tok i bruk kjernegrupper som forebyggende tiltak og har derfor erfaring med dette virkemiddelet helt tilbake til 2001.

I Vennesla er det ikke gitt noen etat eller enkeltperson direkte fullmakt til å opprette kjernegrupper. Avtalen sier ikke noe spesifikt om hvem som kan kreve en kjernegruppe opprettet. Praksis har vist at det ofte er politi og skole som i hovedsak melder inn behovet for kjernegruppe. Utviklingen over tid har vist at skolen i større grad har overtatt ansvaret som i utgangspunktet lå hos politiet. Fra kommunens veileder (revidert 2024) står det at «Alle kan

bringe inn ønske om kjernegruppe til skolens ledelse, det gjelder også de foresatte.» (Øvrevik & Wegge, 2024). Dette er jo et tydelig signal om at kjernegrupper betraktes som en lavterskel aktivitet som enhver kan ta initiativ til å be om at en kjernegruppe opprettes, men det legger skolen å beslutte om dette skal gjøres.

I informasjonsskrivet brukes denne formuleringen: «et lavterskeltilbud til barn og unge som det er knyttet bekymring rundt». og videre: «ingen problemer er for store eller for små for kjernegruppa.» Kjernegrupper skal altså være et forebyggende tiltak for person i aldersgruppen mellom 6 og 21 år. Denne vide begrunnelsen for opprettelse av kjernegrupper og det store aldersspennet som utgjøre målgruppen åpner for et stort spekter av årsaker for å opprette kjernegrupper. Det kan gjelde bekymring omkring hjemmesituasjonen til et barn og det kan selvfølgelig også gjelde mer alvorlige saker som er knyttet til kriminalitet. Årsak og begrunnelse for iverksettelse av kjernegrupper et svært bredt anlagt tema i Vennesla kommune. Det har blitt gjennomført omkring 60 kjernegrupper fra 2022 og frem til d.d. og i all hovedsak rettet mot barn/unge i ungdomsskolen. Ifølge en av våre informanter har Kjernegrupper også blitt tenkt brukt helt nede i barnehagen, men dette er nå ikke lengre aktuelt og ifølge SLT-koordinator skal ikke kjernegrupper brukes i barnehage.

Faste deltakere er barnet/ungdommen, foresatte, sosiallærer (barne- og ungdomsskole), rådgiver (videregående skole), politi, barnevern og Moonlight. Disse utgjør kjernen i møte. I intervjuene kommer det fram at kjernegrupper kan suppleres av medlemmer dersom det er relevant og for eksempel lærere som kjenner elevene særlig godt. Antall deltakere kan også reduseres hvis det er behov for det. Det ble også pekt på at det av og til kommer vikar for de faste medlemmene og dette kan være uheldig for gruppens funksjonalitet.

I informasjonsskrivet fra Vennesla kommune, er det gjort en ganske detaljert beskrivelse av hvordan møtene skal gjennomføres. Møteledelsen skal være fremtidsrettet, positiv, klar og tydelig. Det skal være fokus på dialog og aktiv involvering av den det gjelder, for å treffe best med konkrete og realistiske tiltak. Møte skal bære preg av helhetlig tenkning; skole, hjem og fritid.

Man har også valgt å spesifisere strukturen knyttet til de ulike innsatsnivåene. Det er laget en egen beskrivelse for hvordan kjernegrupper skal drives i barneskolen, hvordan man skal gjøre det i ungdomsskolen og også hvordan man skal gjøre det i videregående skole. En slik detaljeringsgrad finner man ikke i de andre kommunene.

Det er sosiallærer på ungdomsskolen som har ansvar for å koordinere møtene. Det betyr både innkalling til møter, praktisk arrangement, gjennomføring og også etterarbeid knyttet til møtene.

I Vennesla fordeler kjernegruppene seg slik fra høsten 2022:

Skarpengland skole: 23 (både mellomtrinn og ungdomsskole), Eikeland: 7 (mellomtrinn), Kvarstein: 4 (mellomtrinn), Moseidmoen: 14 (mellomtrinn) og Vennesla skole: Minst 1. For Vennesla ungdomsskole har vi ikke sikre tall, men det har vært gjennomført flere kjernegrupper.

1.8. Iveland kommune:

Iveland har lang tradisjon med bruk av kjernegrupper. Det kan se ut som ordningen tok til omtrent samtidig som Vennesla, omkring 2001. Kjernegruppe-arbeidet startet som et samarbeid mellom politi og Moonlight, med politiet som drivkraft og møteleder. Etter hvert har skolene overtatt mer ansvar for å lede møtene og skrive referat, da de står nærmest problemene i hverdagen. I følge SLT-koordinator er deltakere i kjernegruppene skole (kontaktlærer, sosiallærer), eleven selv, SLT-koordinator, politi, ofte barnevern og av og til familiekoordinator

Men ifølge våre informanter har det vært en utvikling i retning av at kjernegrupper blir mindre brukt og situasjonen er at kjernegrupper har vært lite brukt de siste 5 årene. Det finnes ikke helt sikkert tall, men våre informanter antyder et sted mellom 4 og 5 kjernegrupper fra 2020 til 2024. I 2025 har det bare vært en kjernegruppe.

Kommunen har et samarbeid med Vennesla på flere punkter. Kommunene har felles politikontakt for begge kommunene. Man samarbeider også med felles barnevernstjeneste og i tillegg har det tidligere vært et samarbeid med Moonlight. Denne avtalen er nå sagt opp.

Politiet har vært en sentral og tilgjengelig samarbeidspartner, mens barnevernet ofte har vært mer passiv og kun deltatt ved formelle saker.

Ifølge rektor ved ungdomsskolen var det tidligere én person (sosiallærer/inspektør) som hadde ansvaret for å kalle inn og lede kjernegruppene. Etter utskiftinger i personalet har kontinuiteten blitt mer sårbar og er også personavhengig.

Helsesykepleier peker på at tidligere kjernegruppene sammensatt av faste medlemmer - helsesykepleier, sosiallærer, politi, barnevern, foreldre og ungdom. I nyere tid er kjernegruppene blitt mindre formaliserte, og man innkaller politi/barnevern mer ad hoc.

I dokumentet «Plan for et trygt og godt skolemiljø Iveland kommune (revidert januar 2021) brukes uttrykket «Ansvars- og kjernegrupper» som ett av flere tiltak for å sikre skolemiljøet. (*Plan for et trygt og godt skolemiljø Iveland kommune*, 2021) Slik sett ser det ut til ikke å være noe klart skille mellom disse to typene. Skolen har ofte vært pådriver og innkaller til møtene. Kjernegruppe som spesifikt tiltak har ikke hatt en særstilling i forhold til de andre tiltakene. I planen heter det rent generelt: «Skolen har plikt til å sette inn egnede tiltak for alle elever som opplever at skolemiljøet ikke er trygt og godt, uansett årsak. Det er elevens egen opplevelse av at han eller hun ikke har et trygt og godt skolemiljø som utløser aktivitetsplikten.»

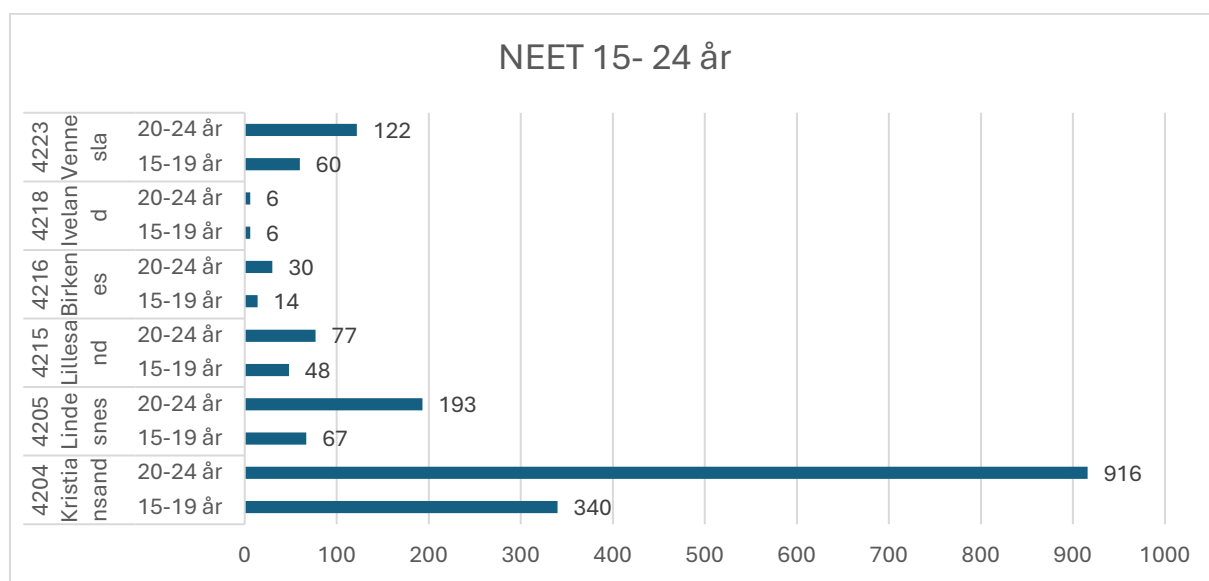
Ifølge våre informanter, så var det tidligere fokus på et fåtall ungdommer med store vansker, gjerne knyttet til rus, atferdsvansker eller kriminalitet (f.eks. hærverk). Nå opplever man at «mange strever» i større eller mindre grad. Det har også vært en endring i sammensetning av befolkningen i kommunen, og med et lite folketall vil fort en betydelig tilstrømning av for eksempel flyktninger og innbyggere med ikke norsk bakgrunn ha en viss betydning for situasjonsbilde.

Kommunen har i dag SLT-koordinator i en 30% stilling. Hun har lite erfaring med kjernegrupper og opplever ikke å ha en fast rolle i kjernegruppene. SLT-koordinator har på eget initiativ bedt om å få delta i kjernegruppen og har etter det av og til vært deltager i 3 eller 4 slike møter siden 2020.

1.9. Ulikheter kommunene imellom

Ulikheter som størrelse, næringsstruktur og demografiske forhold, har betydning for hvordan livet i de ulike kommunene leves. Kristiansand har ca 116 000 innbyggere (estimert basert på nyeste tilgjengelige tall fra 2025), Vennesla har 15 622 innbyggere, Lillesand 11 734 innbyggere, Birkenes 5413 innbyggere og Iveland har rundt 1390. Lindesnes kommune har 23 768 innbyggere.

Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at det også er betydelig forskjell i antall ungdommer som faller utenfor skoleåret i de 5 kommunene. SSB bruker det internasjonale standarden NEET (Not in Education, Employment nor Training). Tall fra 2024 viser at i Iveland kommune er det bare 12 personer i alderen 15 til 24 år som er utenfor mens i Kristiansand er mer enn 1250. Selv om tallene er forskjellige så er det kanskje ikke en stor forskjell relativt sett, men volum har en viss betydning særlig når det gjelder å utvikle kompetanse på å drive kjernegrupper. Her skiller kommunene seg betydelig.

I tillegg til det som er nevnt her, er det også markerte forskjeller i bosettingsmønstre, boligtyper, familiestrukturer, kulturell og etnisk variasjon for å nevne noe.

Kommunestørrelse har også betydning for hvor stor stillingsprosent SLT-koordinatorer har i de ulike fylkene. I tillegg er også barnevernet og andre relevante samarbeidspartnere organisert litt ulikt avhengig av kommunestørrelse. Det må også nevnes at alle kommunene har andre forebyggende tiltak i tillegg til kjernegrupper, som for eksempel det som kalles samarbeidsgrupper, ressurs grupper og lignende.

Disse forskjellene- og sikkert også andre forskjeller som ikke er nevnt her, har ganske sikkert også betydning for kjernegruppene når det gjelder både organisering, form og innhold.

2.0. Innsamling av data

Vårt oppdrag har vært å gi en vurdering av hvordan kjernegruppene har fungert, hva som er status i dag og hvilke utfordringer som en kan stå ovenfor i tiden som kommer. Vi har søkt å finne forskningsmetoder som er egnet til å belyse problemstillingen og som kan undersøke denne på en så nyansert og god måte som mulig. For å sikre en allsidig evaluering, har vi valgt å bruke flere metodiske tilnærminger representert ved en kvantitativ del og en kvalitativ del.

Alle forskningsmetoder har både svake og sterke sider. Den kvantitative studien gir et oversiktsbilde, men mangler ofte en god del detaljer som man ellers vil kunne få fram med intervjuer. Det er også derfor vi har valgt å kombinere disse to metodene (Danielson, 2012; Hellevik, 2002). Intervjuet har selvfølgelig også en betydelig svakhet og da særlig når det gjelder muntlige utsagn der man ikke kan være sikker på presisjonen i svarene til respondentene. Svakheten ligger i at i muntlige utsagn kan det være fristende å pynte litt på hva man sier - lett å glorifisere virkeligheten – eller alternativt gi beskrivelser i mer negativ retning enn det som er reelt. I tillegg så er det ikke alltid like lett å huske tilbake, slik at det kan forekomme direkte erindringsfeil.

Den kvantitative delen består av en spørreundersøkelse sendt ut til profesjonelle som har en sentral plass i kjernegruppene. 87 personer har svart på undersøkelsen, 20 menn og 67 kvinner. Det er et betydelig større antall kvinner enn menn som har besvart spørreundersøkelsen. Vi har gjort forholdsvis enkle analyser av kvantitative data i form av i frekvens opptellinger og en del krysstabeller (pivot tabeller). Se vedlegg 1 – informasjonsskriv til informanter, intervjuguide og spørreskjema.

Den kvalitative datainnsamlingen er gjennomført i form av intervjuer og observasjoner. Vi har intervjuet syv foreldre/foresatte og seks ungdommer. Intervjuene med ungdommen er foretatt uten lydopptak og det samme gjelder intervju med foreldre. Her har vi gjort notater underveis og bearbeider disse skriftlige notatene i etterkant.

Vi har intervjuet 16 av de «profesjonelle» deltakere i kjernegruppene - sosiallærere, rektorer, helsesykepleiere, politi og leder av kjernegruppene, lærere og rektorer. Disse intervjuer har vi gjort med lydopptak og lydopptakene er transkribert elektronisk gjennom Universitetet i Oslo sin programvare. De transkriberte intervjuene er så blitt gjenstand for tematisk analyse.

I tillegg til intervjuene har vi også foretatt observasjoner av kjernegrupper, der vi har hatt en passiv rolle, men deltakerne har vært kjent med vår posisjon og våre intensjoner slik at det har vært en åpen form for observasjon.

I dette studiet har vi også brukt observasjon som metode for å supplere de to andre metodene. Gjennom observasjon får man et forholdsvis reelt bilde av hvordan situasjonen faktisk foregår og også hvordan kommunikasjonsprosessen i kjernegruppene fremstår. Svakheten ved en slik metode er selvsagt at vi som forskere påvirker situasjonen bare ved vår tilstedeværelse. I tillegg har man heller ikke anledning til å spørre og det er vanskelig å tolke det som skjer under en observasjons sekvens.

Som hjelp i arbeidet med å få en oversikt og en struktur på disse svarene (som i utgangspunktet kan fortone seg som fragmenterte) har vi fått god hjelp av AI. Vi har brukt AI for å sortere /gruppere svarene i de fire spørsmålene med fritekst i Surveyen, og bare her. Det er alltid en risiko for å miste nyanser ved maskinbasert støtte. Derfor har vi manuelt sjekket gått og vurdert disse forslagene. Vår vurdering er at de AI-produserte utkastene stort sett holder mål, og levere et godt resultat. For oss har dette vært til stor hjelp og ikke minst en betydelig tidsbesparelse.

2.1. Noen etiske betraktninger:

Dette forskningsarbeidet angår blant annet en svært sårbar gruppe ungdommer. Vi har søkt Sikt (Kunnskapssektorens tjenesteleverandør) om tillatelse til å bruke intervjuer med lydopptak. Prosjektet er blitt godkjent og har slik møtt kravene i personvernlovverket. I tillegg har vi etter beste evne forsøkt å være varsomme med å referere til sitater og utsagn som kan være med på å identifisere deltakerne i undersøkelsen. For eksempel refererer vi ikke til hvilke kommuner eller sted når vi omtaler ungdommenes perspektiv og utsagn, og det har vært særlig viktig å sikre anonymiteten her. Lydopptak slettes nå når rapporten ferdigstilles.

3.0. Resultater fra survey: De «profesjonelle» og deres erfaringer med kjernegrupper

I forkant av arbeidet sendte vi ut et spørreskjema (survey) til de profesjonelle deltakerne i kjernegruppene. Hovedhensikten var å få et oversiktsbilde over hvilke utfordringer som kunne være aktuelle å se nærmere på når det gjelder bruk av kjernegrupper.

SLT-koordinatorene sørget for å distribuere spørreskjemaet til ulike faste representanter i kjernegruppene i de respektive kommunene. Til sammen har 87 personer svart på surveyen. I denne sammenhengen har vi brukt resultatene fra surveyen for å utvikle intervjuguide og til mer inngående intervjuer med ulike informanter. Det har vært faste deltagere i kjernegrupper, foreldre og foresatte og ikke minst ungdommer som selv har deltatt i kjernegruppen.

Her følger en kort oppsummering av resultater fra surveyen.

I spørreundersøkelsen vår som gikk ut til deltagerne i kjernegruppene er det et markert kvinneflertall, 68 kvinner og 20 menn som besvart surveyen

Vi spurte deltakerne om hvor mange kjernegruppemøter de hadde deltatt på i 2023. Av de som har svart på undersøkelsen er det bare 16 % som har deltatt i mer enn 10 møter, og 18 % har ikke hatt møter i det hele tatt. Det er 35 % som oppgir at de har deltatt på 3 til 5 møter. Det kan tyde på at flere av medlemmene har forholdsvis begrenset erfaring med arbeidet i kjernegruppene.

Vi spurte deltakerne hvem som velger ut deltagere til kjernegruppene i den siste kjernegruppen du deltok i. Her ser vi at 36 % oppgir at de er faste medlemmer og 10% at det er faste rutiner for utvalg. 44 % oppgir at kjernegruppeleder velger deltakere.

Vi har også stilt spørsmål omkring opplæring, og en tredel mener at de i liten grad eller ikke i det hele tatt har fått

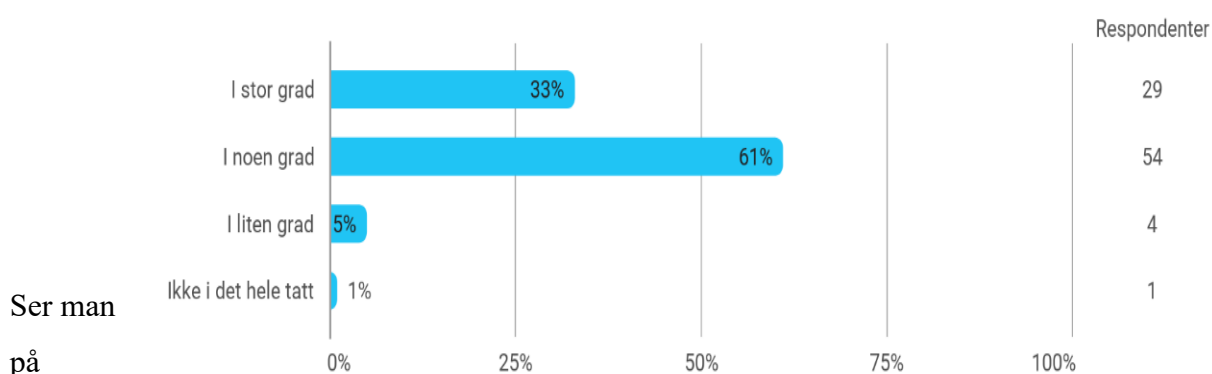
opplæring i arbeidet i kjernegruppene.

Det er kanskje noe overraskende at 34 % oppgir at de ikke vet om det finnes retningslinjer for

arbeidet i kjernegruppene. Dette inntrykket blir forsterket når man ser på svarene i fritekst spørsmålet: «Er det noe du savner i forbindelse med opplæring til arbeidet i kjernegruppa?» Mange av de som har benyttet anledningen til å svare har pekt på utilstrekkelig eller helt fravær av opplæring. Enkelte er mer spesifikke i kommentarene og peker på behov for tydeligere og avklaring mellom ulike tiltak som for eksempel kjernegrupper og ansvarsgruppe. Andre peker på behov for tydeligere avklaring av forventninger til deltakerne og atter andre igjen peker på og etterlyser samarbeid kommunene imellom særlig når det gjelder å utveksle erfaring og kompetanse.

Det er en markert positiv holdning til hvordan de ulike deltakerne opplever sin egen deltakelse som nyttig. Bare lite andre tall er mer avmålt til sin egen nytteverdi i kjernegruppa.

I hvor stor grad opplever du at din deltakelse i kjernegruppa er nyttig?

Jeg er: Kvinne – mann - annet

Krysset med: I hvor stor grad opplever du at din deltakelse i kjernegruppa er nyttig?

ulikheter

	I stor grad	I noen grad	I liten grad	Ikke i det hele tatt	I alt
Mann	4	15	1	0	22,7%
Kvinne	25	39	3	1	77,3%
Annet	0	0	0	0	0,0%
I alt	29	54	4	1	88

mellom kjønn, så er det en tendens til at kvinnene er noe mer positive til egen nytte enn menn, men forskjellene er neppe av særlig betydning.

Vi har også sett på om det er forskjell mellom små og store kommuner, men graden av opplevd nytteverdi er omtrent lik uavhengig av kommunestørrelse.

I tillegg til at man er fornøyd med egen rolle ser det også ut til at de fleste er fornøyd med måten møtene gjennomføres på. 60% sier at de opplever å selv få uttrykt det man har på hjertet, og omtrent tilsvarende (58%) opplever at taletiden fordeles nokså jevnt i møtene.

Vi spurte også om

I hvor stor grad opplever du at du selv får gitt uttrykk for det du har på hjertet?

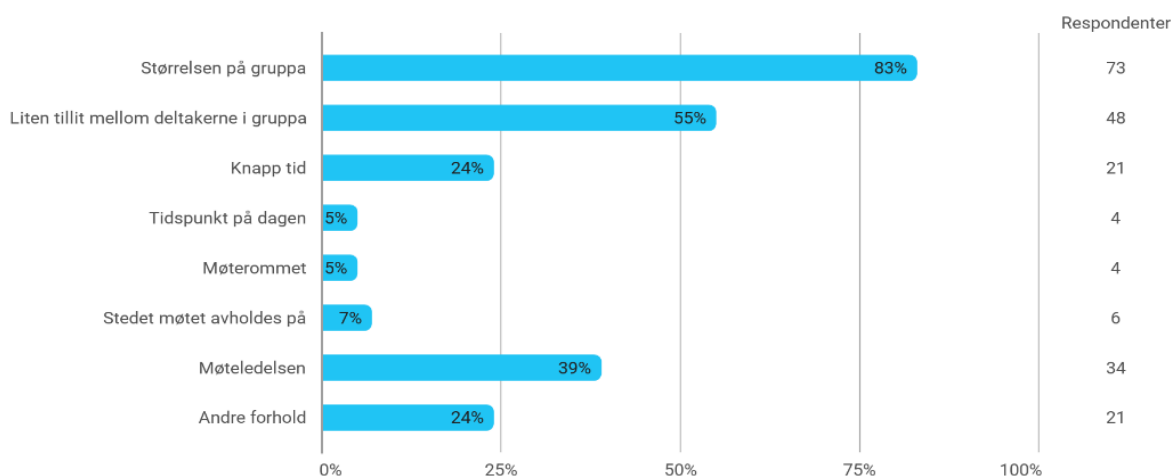

Her ser vi et klart flertall opplever å få

gitt uttrykk for sine synspunkter, noe som kan tolkes som at gruppedynamikken mellom medlemmene fungerer godt.

Når vi stiller spørsmål omkring hva som kan hindre god kommunikasjon i gruppa fordeler svarene seg slik:

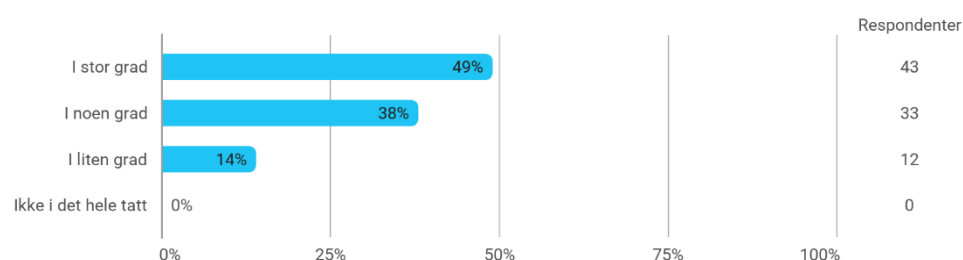
Hvilke av følgende forhold tror du kan hindre god kommunikasjon i kjernegruppen? (Her kan du krysse av på flere kategorier)

Størrelse på gruppa og tillit mellom deltakerne trekkes som sentrale forhold. Det er helt klart plausible forhold som også kommer frem i intervjuene. Flere av de vi har intervjuet peker nettopp på det at det til tider kan være for mange medlemmer i gruppen. Det kan påvirke kvaliteten på kommunikasjonene i møtet. I tillegg kan antall voksne i slike møter virke noe overveldende på ungdommene.

Noe mer avmålt er respondentene når det gjelder ungdommens rolle. Vi stilte følgende spørsmål:

I hvor stor grad synes du ungdommen kommer til orde i møtene?

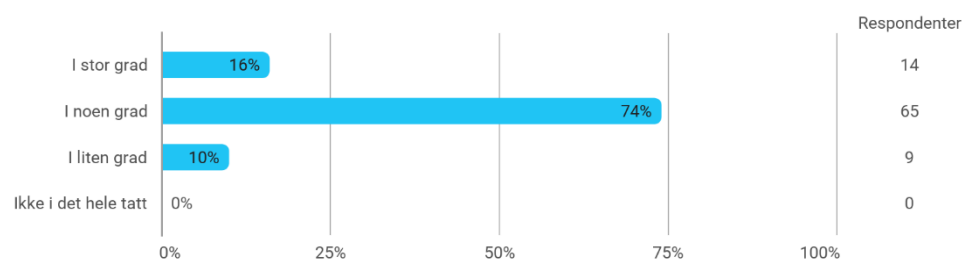

Nesten halvparten mener at ungdommen i stor grad kommer til orde i møtene, og 38% mener at de i noen grad kommer til orde.

Det er også en noe avmålt holdning til hvorvidt tiltakene som blir satt i gang har helhetlig karakter. 35% mener at det skjer i stor grad, mens 12% mener at tiltakene i liten grad eller ikke i det hele tatt har en slik helhetlig karakter.

Et svært sentralt anliggende er hvorvidt kjernegrupper er et nyttig virkemiddel for å bistå ungdommene. Slik svarer deltagerne:

I hvor stor grad tror du arbeidet som kjernegruppene utfører har bidratt til å hjelpe ungdommen?

De aller fleste- 74% mener at kjernegrupper «i noen grad» har bidratt til å hjelpe ungdommen. 10 % mener at det i liten grad har bidratt mens 16% mener at kjernegrupper «i stor grad» har vært til hjelp. Dette tyder på at deltakerne er noe avmålte til hvorvidt kjernegruppene har den effekten man kunne håpe på.

I spørreundersøkelsen hadde vi også fire spørsmål der respondentene kunne svare med egne ord, der det ikke var forhåndsbestemte kategorier. Vi stilte følgende spørsmål:

1. *Er det noe du savner i forbindelse med opplæring til arbeidet i kjernegruppa?*
2. *Kan du gi eksempler på konkrete tiltak som kjernegruppa har satt i gang?*
3. *Er det noe du har lyst til å kommenter som vi ikke har spurt om her?*
4. *Har du noen kommentarer til arbeidsformen i kjernegruppa?*

Det er interessant å merke seg at svært mange har benyttet anledningen til å ytre seg her. Det er kanskje en god indikasjon på at deltagerne er engasjerte og oppriktig ønsker å bidra til å forbedre kjernegruppen som forebyggende tiltak. Men den store responsen på disse fritekst spørsmålene gjør at det blir vanskelig å trekke ut noe enhetlig svar. Vi kommer tilbake med noen an kommentarene i avsnittene nedenfor.

Respondentens svar på disse fritekstspørsmålene er innarbeidet i kapittel 5.

4.0. Resultater fra våre observasjonsstudier og intervjuer med ungdommer og foreldre

Den følgende fremstillingen er basert på våre observasjoner i møtene i de fire kjernegruppene hvor vi var (passivt) til stede. Etter at møtene var avsluttet, fikk vi intervju ungdom og foresatte. I den ene kjernegruppa hvor ungdommen ikke var til stede, fikk vi et intervju med foresatt. Noen dager seinere fikk vi et intervju med den aktuelle ungdommen. I tillegg gjennomførte vi intervjuer med to ungdommer som selv deltar i kjernegrupper og deres foresatte, men da hver for seg. Vi antar at settingen for intervjuene kan ha virket inn på hva foresatte og ungdommer forteller oss. Her tenker vi særlig på intervjuene etter avsluttet kjerneguppemøte hvor vi intervjuet både foresatte og barn samtidig. Denne situasjonen har trolig gitt noen begrensninger på svarene vi fikk.

Vi har valgt å gi en sammenfattende presentasjon både av møteobservasjonene og av intervjuene med ungdommer og foreldre fordi vi mener dette vil ivareta anonymiteten best mulig.

4.1. Fra observasjonene i kjernegruppene

Antallet deltakere i de fire kjernegruppene vi observerte, varierte mellom 7 og 9 deltakere – uten oss to medregnet. Den ene av kjernegruppene ble gjennomført selv om barnet ikke var til stede.

Tre av kjernegruppene vi observerte hadde foregått i lengre tid og utviklingen ble vurdert som positiv for ungdommen. I den nyeste hadde det vært 4-5 møter tidligere og fortsettelsen var noe mer åpen. Vi gjorde ingen erfaringer med at det hadde vært et formøte med ungdommen i forkant av kjernegruppemøtet. Dette gjaldt også «ettermøter».

Problematikken for barna som deltok var sammensatt. I den ene gruppen hadde ungdommen ikke vært involvert i noe kriminelt registrert av politiet, men det ble vurdert som en reell fare for at dette kunne skje fremover. Ellers var problematikken i tillegg til bruk av ulovlige rusmidler og annen kriminalitet, ofte skolefravær, barn som strevde i ulike fag og psykisk uhelse. En gjennomgående tematikk viste seg å være betydningen av venner – dårlig venner som drar i feil retning og på den andre siden viktigheten av komme inn i miljøer og å få venner som kunne bidra til å gjøre gode valg.

Samtalene i kjernegruppene starter med at barnet får spørsmål fra møteleder: Hvordan går det? I den kjernegruppa hvor barnet ikke var til stede, er det foresatt som bes om å gi en oppdatering på situasjonen. Ingen av gruppene starter med en oppdatering basert på referatet fra forrige møtet hvor ulike tiltak var beskrevet. I et av møtene ble det opplyst om at referatet var forsvunnet. Det varierte i de ulike møtene i hvilken grad møtelederen på en systematisk måte undersøkte hvordan tiltakene ble fulgt opp.

I de tre kjernegruppene hvor ungdommen var til stede, var det flere støttende og oppmuntrende utsagn rettet til ungdommen fordi utviklingen nå pekte i en positiv retning og at mål dermed var nådd. Atferden som var med på å realisere målene fikk oppmerksomhet og ble rost.

Videre i møtet, etter en kartlegging av status hvor de ulike deltakerne spilte inn sine erfaringer og synspunkter, hadde møtene også fokus på tiltak. Dette kunne handle både om oppfølging av tidligere tiltak, men også om nye både rettet til barnet og mot skolen og kontaktlærer. Noen hadde karakter av gode råd til barnet som at trening er bra, eller søvn er viktig, mens andre var mer konkrete som for eksempel at en i gruppa skulle ta en telefon og undersøke noe eller

en invitasjon til noe hyggelig som skjedde på skolen. Noen av møtene avsluttet med en oppsummering av tiltakene som ble bestemt i møtet.

4.2. Resultater fra intervjuer med barn og foreldre som deltar i kjernegrupper

4.2.1 Intervju med foresatte

I et par av tilfellene er det foreldrene som har tatt det første initiativet til å få i gang en kjernegruppe fordi de var bekymret. I andre tilfeller er det politiet som har vært initiativtaker.

Det gjennomgående inntrykket er at foreldrene er svært godt fornøyde med kjernegruppene, særlig når de ser hvordan dette er til hjelp for ungdommen. Kjernegruppene gir støtte og foreldre opplever å bli lyttet til.

Flere foreldre gav uttrykk for at de tidligere hadde kjent seg aleine om barnets utfordringer. Dette ble sagt både av norske foresatte og foresatte med utenlandsk bakgrunn. De trengte hjelp, uroen kunne toppe seg og i den sammenhengen har kjernegruppene vært viktige.

Her er noen av grunnene til at de foresatte var fornøyde:

For det første: De er nå involvert i en setting med et bredt utvalg av fagpersoner. Disse har kontakter og nettverk. De kan hente inn ressurser. Denne bidrar til å skape en unik bredde i de tiltakene som kjernegruppa kommer frem til.

For det andre opplever foresatte at «nå skjer det noe». Foresatte gir uttrykk for at de er positive til de tiltakene som kjernegruppene bestemmer seg for. Tidligere erfaringer er at kanskje særlig skolen har snakket om å gjøre noe, men så har det ikke skjedd mye. Men i kjernegruppene gjøres det konkrete tiltak som følges opp. Som en mor sa: «Nå skjer det noe, og det gjøres sammen med noen». En annen mor sa: «Vi finner løsninger sammen».

For det tredje: Det er flere foresatte som fremhever at det er en god atmosfære i kjernegruppen. En mor opplever at det er folk der som vil henne vel og at hun blir lyttet til. En far sier han opplever å bli respektert. En annen mor sier at i kjernegruppa kan hun spørre om ting og her har hun fått mye hjelp.

For det fjerde sier en mor at for henne kan det være vanskelig å ta et steg tilbake. I den situasjonen har kjernegruppa vært god å ha som kan bringe inn flere perspektiver.

Med tanke på et fremtidsperspektiv kom ingen av foreldrene med noen kritikk av virksomheten i kjernegruppene. De mente at flere foreldre kunne ha nytte av virksomheten og at det var viktig å gjøre tilbudet kjent blant foreldrene.

4.2.2 Intervjuer med ungdommer som deltar i kjernegrupper

Et par av ungdommene vi intervjuet var heller ordknappe. Dersom de hadde vært intervjuet uten foresatte til stede kunne dette ha endret seg. Vi intervjuet tre gutter og tre jenter. En generell tendens er at jentene var mer pratsomme enn guttene. Nedenfor følger en oppsummering av svarene vi fikk:

Når det gjelder spørsmål om de synes det er for mange deltakere i kjernegruppa, får vi svar som «kanskje det» og «kanskje ikke alle er nødvendige», «i starten syntes jeg det var litt mange og det var litt flaut». Av avgjørende betydning i den sammenhengen er om de kjenner noen av personene som er der, om ikke alle, så noen. Det kan være helsesykepleier, en kontaktlærer eller en fagarbeider. Det er personer de liker, som vil tale deres sak og som vil følge opp det som bestemmes. To av ungdommene sa at de kunne ha innflytelse på hvem som skulle være med i gruppa. Et eksempel som ble nevnt var en kontaktlærer som vedkommende ønsket ikke skulle delta i gruppa. Dette ble tatt hensyn til.

Vi spør om de kan si hva de mener i kjernegruppa. En gutt sier at han ikke kan si det han mener, han bryr seg heller ikke lenger fordi han er så lei. En jente sier at «det er mamma som snakker for meg, hun bestemmer hvordan ting er og når jeg sier det til henne blir hun sur».

To av barna synes det er flaut å bli konfrontert i kjernegruppa hvis de har gjort dumme ting. En gutt sier: «Det er flaut å snakke om dumme ting, og det kjennes dårlig når jeg må fortelle om det». Denne oppfatningen deles av en jente. Hun har et fortrolig forhold til en voksen i gruppa. De har avtalt at det er den voksne som skal legge dette frem i gruppa. Da sier jenta «slipper jeg å grue meg sånn».

Når det gjelder tiltak, sier flere av barna at ikke alle av tiltakene som foreslås har fungert like godt, men så plutselig er det noe som fungerer bra. Det er særlig når det treffer barnets interesser. En jente påpeker at det er viktig at det ikke blir for store tiltak. Hun sier: «Noen av tiltakene er ikke oppnådd. Noen kan være for store. Det er bedre med små steg om gangen, et mål om gangen».

To av ungdommene gir uttrykk for at de er lei av å gå på møter.

Et par ungdommer trekker frem spørsmål om tillit og mistillit. En jente gir uttrykk for at læreren ikke tror på det hun sier. Hun opplever økende mistillit på skolen og sier «alle misforstår meg litt». En gutt kjenner seg mistenkeliggjort i kjernegruppa og opplever at vennene hans blir snakket ned.

Ingen av barna/ungdommene hadde noen forslag til forbedringer av kjernegruppene.

4.3. Oppsummering og noen refleksjoner

I intervjuene gir alle foreldrene uttrykk for at de er godt fornøyde med det arbeidet som skjer i kjernegruppene. De opplever at ungdommen deres har problemer og nå får de hjelp, noen å snakke med og nå skjer det faktisk noe ved at det settes inn konkrete tiltak.

I forlengelsen kan det diskuteres hvor sentral foreldrenes rolle skal være når det gjelder både tiltak og oppfølging av tiltak i forbindelse med kjernegruppene. Hovedinntrykket vårt fra observasjonene er at forslag til tiltak i all hovedsak kommer fra de profesjonelle. Bare i liten grad kommer forslagene fra foreldre/foresatte. Det ble derfor også vanskelig for foreldrene å kunne foreta en kvalifisert vurdering av de ulike forslagene som presenteres i møtet. Man har liten tid til å tenke seg om. For enkelte kan tiltakene fortone seg som fremmede og ukjente fordi den kulturelle konteksten er ukjent for foreldre/foresatte. Det er en risiko at det som er utgangspunktet er foreldrenes utfordring overtas av kjernegruppen. Det er derfor viktig at en opprettholder foreldremandatet og understreker med all tydelighet at det i all hovedsak er foreldrene som har dette ansvaret, men at kjernegruppen skal støtte opp under foreldrerollen, men ikke overta den. Foreldrene må ha en sentral og vital rolle som aktører i arbeidet.

Særlig når det gjelder tiltak, er det viktig at foreldrene har et aktivt forhold til, og ikke mer eller mindre stilltiende aksepterer de forslagene som kommer.

Når det gjelder ungdommenes rolle i kjernegruppene, var våre observasjoner at denne var nokså passiv. De voksne styrte gruppen og de har også desidert mest taletid. Selv om lederen av kjernegruppa, men også andre deltakere i gruppe ofte henvendte seg til ungdommen, var ungdommens respons svært kort og ofte bare en bekreftelse i form av et ja eller nei.

Tiltakene som foreslås for ungdommen sjekkes av med ungdommene, men vi er i tvil om svarene her er reelle eller om man svarer nærmest for å slippe unna eller for å ikke lage noe

bråk eller forstyrrelser. Typiske svar kan være «ja det er helt greit» eller «ja det kan vi godt.» og så videre.

Dette inntrykket av at ungdommene inntar en passiv rolle bekreftes i samtalen vi har hatt med ungdommer i ettertid. Vi fikk inntrykk av at de kan oppleve det problematisk å være uenig i tiltak som foreslås og har heller ikke anledning eller kapasitet til å gjøre en kvalifisert vurdering av de forslagene som kunne komme over bordet. Tiltakene var en blanding av gode råd og mer konkrete tiltak. Vi tenker at det er behov for en vitalisering av ungdommenes rolle i gruppen for å understreke at det er jo ungdommen selv som eier utfordringen og som må være en aktiv deltaker for å få til en eventuell endring. Et forhold som kan bidra til en mer vitalisering kan være at barnet har en god relasjon med en av personene i gruppa, gjerne en de har snakket med på forhånd og som kan legge frem saken deres. Men heller ikke det trenger å være noen garanti for at en får barnet/ungdommen i tale.

5.0. Ulike utfordringer knyttet til kjernegruppeaktiviteter

Fremstillingen i det følgende er i store trekk basert på intervjuer med de profesjonelle aktørene i kjernegruppene, men supplert med et utvalg data fra surveyene. Vi har prøvd å presentere bredden i respondentenes utsagn for å få frem så mange profesjonelle “stemmer” som mulig. Dette materialet har vi så prøvd å redigere i noen punkter eller momenter som vi også knytter noen refleksjoner til. En annen intensjon er å presentere endringer ved kjernegruppeaktiviteten over tid. Endringene kan ha karakter av forbedringer, men reflekterer også aktuelle utfordringer som det i kjernegruppevirksomheten fremover kan være verd å vurdere og ta stilling til. Momentene som trekkes frem må også sees i lys av at kjernegruppe virksomheten i de siste årene har gått ned i flere av kommunene med unntak av Vennesla og Kristiansand. Men uansett nedgang eller ikke, momentene kan tolkes både som utfordringer, men også som muligheter som kan løfte og styrke virksomheten videre.

Vi starter med utfordringer knyttet til den profesjonelle deltakelsen.

5.1. Rolleforståelse - fra fast kjerne til lokale tilpassinger og økende mangfold

I oppstarten av kjernegruppe virksomheten var det ofte en fast kjerne som utgjorde «stammen» av de profesjonelle. Hvem disse var kunne variere litt, men forebyggende politi var fast til stede. Fordelen med en slik fast kjerne var at deltakerne over tid ville kjenne hverandre godt og hverandres kompetanseområder og slik kunne spille på hverandre.

Det har gjennom årene vært en utvikling hvor en fortsatt har noen faste profesjonelle, men at en kaller inn ut fra hva som er hensiktsmessig for barnet eller at gruppa settes sammen ut fra hva som er problemet. Det kan for eksempel innebære at politiet ikke alltid trenger å være til stede, noe som må sees i sammenheng med at årsakskomplekset i forkant av etableringen av kjernegruppene, har endret seg over tid - fra kriminalitet- og rus-relatert problematikk mot utfordringer hvor kriminalitetsaspektet (enda) ikke er gjort gjeldende. Mindre omfattende problematikk kan fordre mindre spisskompetanse slik at det er en plausibel grunn til at utvalget av profesjonelle i kjernegruppene endrer seg. Deltakerne velges ut fra pragmatiske hensyn noe som fører til at enkelte etater bare sporadisk deltar i møtene. Det kan gjelde f.eks. politi, ABUP, barnevernstjenesten for å nevne noen. Surveyen vår viser at ca. halvparten av deltakeren sier at deltakelsen velges ut etter behov mens den andre halvparten viser til at det er faste deltakere/rutiner.

Vi må også nevne at flere av våre informanter peker på at størrelsen – antall deltakere i gruppen - kan være en kritisk faktor. For noen ungdommer kan et stort antall voksne oppleves som overveldende. Da kan et tiltak være raskt og permitterer deltakere dersom man finner det hensiktsmessig. Dette bunner i et ønske om å legge forholdene bedre til rette for ungdommene. En slik pragmatisk og fleksibel utvelgelse av medlemmene i kjernegruppen kan gå på bekostning av de ulike instansenes innsikt og kompetanse, samtidig som stabiliteten i gruppa påvirkes. En av respondenter formulere seg slik: «Fordel med kontinuitet med faste deltakere er at disse kjenner til hvordan kjernegruppen kan brukes til å finne løsninger for ungdommen på og de vil kjenne hverandres roller».

Fleksibilitet i gruppestørrelse kan også gi seg utslag i at nye profesjonelle kommer inn i kjernegruppen. Det kan være ulike grunner til at gruppen suppleres, men en uheldig side kan i noen tilfeller være at disse ikke kjenner kjernegruppemodellen godt nok, heller ikke hensikten

med denne eller mangler strekkelig kjennskap til sakskomplekset. Den profesjonelle får da lett rollen som “tidstyv” for eksempel ved å foreslå tiltak som allerede er vedtatt eller prøvd eller på andre måter hindre en god dynamikk i samtalene i gruppa.

For at kjernegruppene skal fungere godt, vil driv og fremdrift i prosessene være av betydning. I noen tilfeller kan økt fleksibilitet og mobilitet svekke dette. Som nevnt ovenfor, dersom en profesjonell bare “dumper inn” i kjernegruppa uten tilstrekkelig informasjon kan rolleforståelsen og kommunikasjonen bli skadelidende. Et eksempel en respondent nevner, er at vedkommende opptrer moraliserende og problemfokusert. Dermed blir ikke kjernegruppa den mestringsarenaen den var tiltenkt å være. Som en respondent sier: “Vi må være tydelig på at det her skjedd noe straffbart, nå har vi ordne opp og nå skal vi se fremover på hva som skal til for at det kan gå bra”. Dersom rollene ikke er avklart på forhånd, heller ikke kjernegruppe-modellen er godt kjent mellom deltakerne i gruppa, kan dette være faktorer som fører til manglende driv og fremdrift i kjernegruppa.

Effektivitet og resultatfokus har betydning både for vedlikehold og kontinuitet av kjernegruppe, i tillegg til arbeidets anseelse og omdømme. Dette igjen vil påvirke deltakernes prioritering av arbeidet. Vi har registret gjennom intervjuer med deltakerne at enkelte instanser ikke gir arbeidet i kjernegruppene topp prioritet. Det gir seg utslag i at man på kort varsel melder avbud til berammede møter eller at man inntar en mer passiv rolle i gruppen.

Driv og fremdrift kan svekkes både av uklar rolleforståelse og av manglende informasjon i forkant, men også av svak ledelse. Fremdriften svekkes dersom samtalen i kjernegruppa får karakter av “snakk” uten å være relatert til noen struktur og i liten grad til malen for kjernegruppe samarbeidet. For eksempel blir tidligere vedtatte tiltak i liten grad fulgt opp i møtet, eventuelt heller ikke undersøkt med henblikk på hva som ikke fungerte så bra og hva som må endres. En respondent sa i intervjuet: “Det er mange til stede i en kjernegruppe. Det er viktig for en vellykket gruppe at det skjer noe ellers kunne de mange deltakerne brukt tiden annerledes. Men når ting ikke fungerer, må gjerne lederen eller andre stikke fingeren i jorda og ikke bare fortsette og fortsette”.

Driv og fremdrift påvirkes både av rolleforståelser, relasjoner og “kjemi”. I en kjernegruppe samarbeider profesjonelle med ulike utdanninger lokalisert på ulike arbeidsplasser. Et verdifullt aspekt med dette er at det tilfører ulike perspektiver og et bredt spekter av ressurser. En kan dele et felles mål, men også tenke sammen om følgende spørsmål: Hvordan skal vi

klare å sy de forskjellige funksjonene og rollene sammen slik at det blir til det beste for ungdommen? Hvordan kan en balansere likhet og ulikhet de profesjonelle imellom? En respondent mener at de profesjonelle er blitt mer og mer like, noe hun synes er uheldig. Hun sier at “... det var mer tak i politiet før”. Tidligere var de mer konkrete og oppfordret foreldrene til endringer». Politiet kunne være mer direkte og kunne si barske ting både til barn og foreldre. Hun satte selv pris på denne tydeligheten. Og fortsetter: “Uniform innga respekt. Mens nå for tiden likner politiet mer på oss ... Nå sitter vi hele gjengen og diller litt». En annen respondent mener at det er «... viktig at politiet holder tilbake og ikke dominerer møtet». Hun mener også at det er viktig å unngå at politiet kommer i uniform fordi det er stigmatiserende.

Vi har ovenfor presentert noen momenter som angår rolleforståelse og ulike utviklingstendenser som reiser noen dilemmaer og utfordringer som alle har vesentlige elementer i seg og som slik kan være gjenstand for en videre samtale.

5.2. Opplæring

I surveyen stilte vi følgende åpne spørsmål der deltagerne selv kunne formulere svaralternativene:

Er det noe du savner i forbindelse med opplæring til arbeidet i kjernegruppa?

Flere savner systematisk opplæring før deltakelse i kjernegruppa, og det er dette punktet som flest trekker frem. Mer enn 20 respondenter nevner dette. Flere nevner også at de som nyansatte «ble plassert» i gruppa uten å få nevneverdig opplæring. Kommentarer knyttet til rolle- og ansvarsavklaring er også fremtredener, og betraktes åpenbart som noe som bør være gjenstand for opplæring. Det samme gjelder spørsmålet om hvem skal gjøre hva og rutiner for oppfølging av arbeidet i gruppa, samt konkrete rutiner for samt samkjøring mellom tjenester og kommuner. Flere etterlyser kurs, fagdag eller digitale veiledere.

Det er ikke lett å vite hva man legger i «opplæring». Er det å få på plass en felles forståelse av «ideologi» blant deltakerne, hvordan møtet skal ledes, måten å formulere spørsmål på gjelder det avklaring av rolle inklusive rettigheter og plikter, er det kunnskap om hvordan man skal opptre, om hvilke virkemidler som er til disposisjon eller liknende.

Alt i alt har respondentene lagt til grunn et ganske bredt syn på hva det bør gis opplæring i og hva opplæringsbegrepet bør inkludere. Tabellen nedenfor viser en oversikt over hvilke temaer som er nevnt hvor mange ganger slik at man kan danne seg et bilde av hva respondentene oppfatter som sentrale elementer i opplæring av kjernegruppemedlemmene.

Hovedtema	Eksempler / utdyping	Antall ganger nevnt
Manglende opplæring / kursbehov	Ønske om fagdag, kurs, digital veileder, gjennomgang av metodikk	20+
Rolle- og ansvarsavklaring	Forskjell mellom kjernegruppe og ansvarsgruppe, hvem gjør hva, oppfølging av tiltak	15+
Struktur og metodikk	Rutiner for møter, evaluering, løsningsfokus, elevens perspektiv og ensartede skjemaer	12+
Nyansatte	Bare plassert i gruppe, mangler introduksjon, behov for opplæring tilpasset skoletrinn	10+
Samarbeid og organisering	Koordinering mellom tjenester, kontinuitet, prioritet i hele kommunen	10+
Konkretisering av mål og tiltak	Konkrete mål for hver sak, tydelig fokus på tiltak, evaluering	8+
Positive tilbakemeldinger	Erfaring og veiledning gjennom praksis, godt samarbeid i enkelte kommuner	5+

Under intervjuene var det også flere som tok opp nettopp det at man savnet opplæring selv om dette varierer fra kommune til kommunene. En informant forteller at de har jevnlig møter med SLT-koordinator med faglig innhold og erfaringsutveksling. Inviterte foredragsholdere bidrar med kompetanseutvikling på ulike aktuelle områder. Dette bidrar som informantene sier "... at en får en følelse av hvordan en ligger an i kommunen og hva vi må jobbe videre med". (Vi mangler dessverre informasjon om disse møtene og om hvordan denne opplæringen har vært gjennomført.)

I andre kommuner er det annerledes. En deltaker i kjernegruppe sier at den «opplæringen» hun fikk var i form av erfaringer som en tidligere kjernegruppeleder delte med henne. Hun sier videre at det var en tidligere periode hvor det var ulike kurs og en årlig fagdag hvor en ble

noe informert om kjernegrupper, men at dette nå skjer i liten grad. I en annen kommune forteller informanten at hun selv måtte ta initiativ til å forhøre seg med en annen som hadde erfaring fra kjernegruppearbeid og hvordan arbeidet i kjernegruppene artet seg. En konsekvens av dette, mente hun, kunne være at hun lærte et innhold mer basert på den tidligere deltakerens vaner enn hva som reelt kunne gjelde for kjernegruppe modellen.

Intervjuene skaper altså et inntrykk av at opplæringen i flere tilfeller kan styrkes. Mens man tidligere i større grad hadde systematisk opplæring av nye deltakere har dette av ulike grunner “sklidd ut” og blitt svekket over tid. Manglende opplæring er særlig kritisk for nye medlemmer i kjernegruppa, men også aktive medlemmer opplever at opplæringen har vært mangelfull. Flere etterlyser mer systematikk på etter utdanning i form av f.eks. fagdager, felles seminarer med blant annet erfaringsutveksling.

Mangelfull opplæring kan delvis bøtes på gjennom erfaringsutveksling med tidligere deltakere og ved at en selv studerer de idealer og praksiser som kjernegruppe modellen baserer seg på. I de minste kommunene kan møtefrekvensen av kjernegrupper være lav. Det gjør også at erfaringstilfanget bli svært begrenset slik at selv de som hadde mest erfaring vil ofte selv bare ha deltatt i noen ganske få kjernegruppemøter. Dette svekker nødvendigvis både opplæringskvaliteten og kan også være en risiko for omdømme til kjernegruppene.

Vår vurdering er at det blant mange av deltakerne i kjernegruppene er et ønske om at det tas initiativ til å styrke en systematisk opplæring og erfaringsutveksling. Dette gjelder ikke minst for nye deltakere, men også erfarne deltakere etterspør muligheter til å kunne møtes, del erfaringer og få oppdatert informasjon på feltet.

5.3. Organisering av kjernegruppeaktiviteten

I det følgende presenteres det ulike momenter knyttet til strukturen av kjernegruppene og det administrative arbeidet ved gjennomføringen, til møteledelsen, prosessen og gjennomføringen av møtene og til evaluering av modellen.

5.3.1. Rigid modell med formøte og evalueringsmøte i etterkant?

Pr i dag varierer det hvor stram struktur som legges til grunn i gjennomføringen av kjernegruppene. Vennesla kommune har for eksempel en rimelig stram struktur, men denne har blitt noe myket opp i ny kjernegruppeveileder utarbeidet i 2024. Iveland er nok den

kommunene der det er det åpnet størst grad av fleksibilitet etter som det ikke er gitt noen spesifikke føringer.

I en tidlig fase ble viktigheten av formøter understreket slik at alle skulle bli informert om den kommende saken. Etter hvert kjente flere på et ubehag ved at de profesjonelle allerede satt i møtelokalet når foreldre og barn kom inn. Det at foreldrene måtte møte på gangen først, skaper en oppfatning hos ungdom og foreldre at nå har de snakket om oss. En informant uttrykker det slik: “Foreldre og barn som kommer inn vet at de er blitt snakket *om* og så skal de bli snakket *til* etterpå”. En liknende erfaring ble skapt når foreldre og ungdom forlot møtet, ved at de profesjonelle satt igjen i møtelokalet.

En grunn til at møtestrukturen flere steder er blitt endret eller myket opp, er disse inntrykkene av ubehag som formøter og «ettermøter» kunne skape hos ungdom og foreldre. Kanskje gjaldt dette særlig formøtene. Det er mer vanlig at evalueringen nå legges inn som siste del av møtet med alle til stede. Da bes deltakerne ofte muntlig om å gi en vurdering av hvordan møtet er gått.

Vi ser på dette området en utvikling som har gått i retning av en økt fleksibilitet og romslighet hvor møtet tilpasses mer den enkelte familie og den enkelte ungdommens behov. På den andre siden kan en også reflektere over hvis formøter i alle typer varianter har en tendens til å forsvinne – hva en i tilfelle mister.

5.3.2. Administrativt krevende å gjennomføre?

Kjernegrupper kan kreve litt mye «rigg» og være tidkrevende både med henblikk på modellen med formøte og ettermøter samt oppfølgingen mellom møtene. Men ikke alle deler denne oppfatningen. I intervjuene sier en “profesjonell” leder av kjernegruppene at hun opplever det administrative arbeidet rundt kjernegrupper som lite krevende. Intervjuene med sosiallærere som leder kjernegruppene, gir derimot et annet inntrykk. Vi skal gjengi noen av erfaringene som nevnes. Det er for eksempel ønskelig å få til et teams møte i forkant av kjernegruppemøtet, men det er vanskelig å få etatene til å møtes fordi disse er så presset på tid. Men også til selve kjernegruppemøtene kan det være krevende å få samlet alle deltakerne. Det kan gjelde foreldre enten de er i jobb eller er hjemmeværende, men det kan også gjelde travle profesjonelle med tette møteagendaer. I den sammenhengen nevnes ofte barnevernet. Ofte meldes forfall til møtet dagen før. Usikkerhet om det blir et møte, gjør at det må sendes mange SMS ‘er ofte til foresatte for å holde disse oppdatert. Det er kan være usikkerhet om

ungdommen møter. I tillegg kan oppfølgingen mellom møtene være krevende og ta tid. Det er en opplevelse av at det er satt av for få ressurser til sosiallærere for å drive kjernegruppene.

Selv om sosiallærere opplever arbeidet i kjernegruppene som viktig og betydningsfullt, gis det inntrykk av at arbeidet kan oppleves strevsomt og ressurskrevende. Vi har ovenfor konkretisert noen av de utfordringene som sosiallærerne nevner ut fra den tanken om at noe av det som oppleves krevende kan en finne bedre løsninger på. Men opplevelsen av at modellen er administrativt krevende, kan også sees i sammenheng med selve organiseringen av kjernegruppe virksomheten. Selv om det er en fordel at skolen er tett på foreldre og ungdommer, noe som kan være en fordel, kan en også drøfte om arbeidet i kjernegruppene kunne legges til en annen etat eller til et profesjonelt team som har flere skoler som sitt ansvarsområde?

5.4. Møteledelse

Under fri-tekst-spørsmålene i surveyen nevner flere at det er et behov for en fast og god ledelse av gruppene. Det vil spille inn på dynamikken i gruppene. En faktor som vil spille inn her er den asymmetriske situasjonen i gruppa som domineres av voksne med betydelige større grad av formell og uformell autoritet enn det ungdommen selv besitter.

Møtene ledes som oftest enten av SLT-koordinator, en sosiallærer, en elev-veileder eller en “omreisende/profesjonell leder” slik tilfellet er for Kristiansand. Å informere om planen for det aktuelle møtet ved møtestart, om hva som er målet og skape en aktiv involvering av partene i møtet - alt dette som nærmest kan omtales som “møtekunst”- er viktig for at kjernegruppene skal lykkes og for at kjernegruppen skal bli et mest mulig trygt sted å være. Møteledelsen kan ha innflytelse på hvem som skal delta på møtet og “rigge” ned antallet når det er aktuelt. Lederen er en nøkkelperson både når det gjelder å styre ordet, men også til å avbryte når det er nødvendig. “Møtelederen må være litt tøff”, sier en av respondentene, “og ha autoritet når samtalen av ulike grunner får en form som ikke ivaretar sentrale verdier som kjernegruppene bygger på”. Et eksempel som nevnes er at det kan være situasjoner hvor det ikke er betimelig å etterkomme foreldrenes ønsker, eller det kan dreie seg om å korrigere atferd til en profesjonell deltaker som i samtalen opptrer anklagende overfor ungdommen eller pålegger foreldrene tiltak de vanskelig kan håndtere. Det er med andre ord viktig å ha en møteleder som er positiv og klar, men som også kan være trygg nok til å gripe inn i samtalen når det er nødvendig for at denne ikke skal gå i stå og arbeidet stopper opp.

Det være en motivert, trygg og drivende møteleder kan delvis læres, men vil også bero på erfaring. Men når det gjelder erfaringer knyttet til møteledelse, må dette også sees i lys av møtehyppighet. Med få møter blir tilgangen til erfaring mindre enn i kommuner som har mange møter, noe som gir et betydelig større erfaringspotensiale. Møtehyppigheten i Kristiansand kommune er stor slik at lederen av kjernegruppene vil opparbeide seg en betydelig kompetanse på å lede gruppene, mens frekvensen i mindre kommuner er lavere med mindre muligheter for kompetanseoppbygging/erfaring.

5.5. Gjennomføringen av selve kjernegruppemøtet

I intervjuene med ledere av kjernegruppene –enten det er SLT-koordinatorer, “profesjonelle” ledere, elevveileder og sosial lærere - er det en gjennomgående filosofi at kjernegruppemøtene skal gjennomsyres av en metodikk hvor en vil ungdommens vel. Dette skal være “deres” møte. Ungdommens stemme skal bli hørt og kommunikasjonen skal preges av “løft”.

I praksis er ikke dette alltid så enkelt. Et møte i kjernegruppa kan starte med en orientering hvor betydningen av elevens stemme vektlegges. I fortsettelsen kommer dette ofte til uttrykk ved at det stilles spørsmål til ungdommen både i starten av møtet og underveis. En av møtelederne sier at hun i starten av møtet spør henvendt til eleven: “Hva vil du vi skal bruke tid på i dag? Hva er viktig at vi tar opp?”. Dersom hun har fått til et møte i forkant med ungdommen blir dette særlig viktig. En annen sier: “Vi må være ydmyke og lyttende. Det er superviktig og prøve å frem det positive. Vi må prøve å spille hverandre gode, og få frem det som går bra”. En tredje roser politiet som bidrar til å skape en god atmosfære i møtene: “Han er kjempeflink til å stille de riktige spørsmålene på en god måte”. En annen mener det er viktig å formidle til ungdommen at det er viktig at du sier hva du mener, og ikke hva du tror vi vil høre.

Gjennomgående understrekes det at å skape et “rom” som gjør det mulig for ungdommen å komme på banen, er en sentral dimensjon ved kjernegruppemøtene. Et trygt rom kan bidra til å gi ungdommen motivasjon til å endre seg: “.. de skal gis motivasjon til å gjøre ting som de egentlig ikke vil”, som en respondent sa, “... gjennom å finne frem til sine styrker og ressurser”. Vi skal i det følgende peke på noen utfordringer, men også muligheter i denne sammenhengen.

Ungdommer er ulike. For noen kan det gi status å være med i en kjernegruppe og få så mye voksenoppmerksomhet, mens andre kan oppleve det stigmatiserende. Antakelig vil de

ungdommene som er verbalt sterke særlig kunne nyttiggjøre seg av kjernegrupper. De evner å sette ord på ting, og er ikke flaue over å si hva som kan være vanskelig. De kan også komme med forslag til tiltak, men disse ungdommene er i mindretall. Det finnes en del tause ungdommer, kanskje særlig gutter, som bare nikker og svarer nærmest med enstavelsesord på de spørsmålene som blir rettet mot dem. Eller som en respondent sa: "De svarer akkurat hva de vet vi forventer og vil høre, De vil ikke sette ord på det som er utfordringer. Og da blir vi bare nikkedokker. Vi kommer ikke i mål og vi får ikke resultater på noen ting". Utsagnet illustrerer at selv med mange gode intensjoner og med alle profesjonelle deltakere på tilbudssiden, kan prosessen i kjernegruppene være krevende og det kan være en utfordring å lykkes.

I materialet kommer det frem ulike perspektiver både på hva som har vist seg å fungere bra og hva som kan gjøre kommunikasjonsprosessen "ugrei". Vi skal peke på noen detaljer som på en side kan virke ubetydelige, men som likevel kan spille en rolle.

Allerede i starten av møtet, er det et spørsmål om hva slags kjennskap eller "bilde" som møteleder har av den aktuelle eleven. Kjennskapet vil variere av graden av nærhet som møteleder har rent organisasjonsmessig og om det har vært gjennomført formøter eller ikke med eleven før selve kjernegruppemøtet. Dersom møteleder i liten grad kjenner eleven på forhånd, kan det innebære at vedkommende i mindre grad vil være i stand til å forhåndsdømme. Det kan være tilfeller der dette er en fordel, i andre tilfeller kan det være betydningsfullt at møteleder kjenner eleven og foreldrene.

En refleksjon i starten av møtet kan være hvordan møtedeltakerne rent fysisk skal plasseres for på den måte å understreke at dette er ungdommens møte. Denne lederen velger å plassere ungdommen slik at hun og ungdommen får en samtale over bordet. På forhånd hadde hun utarbeidet et samtaleskjema som hun mer eller mindre fulgte hvor fokus i stor grad var på hvem hun hadde foran seg. Hun sier i intervjuet: "Det var viktig for meg å vite hvem jeg hadde foran meg ikke minst ut fra hva vi kunne sette inn som kunne løftet eleven ... Dette er ofte ungdommer som blir sett ut fra sine dårlige sider og det blir ekstra viktig å kunne fortelle hvem de er, hva de liker å gjøre, hva de er gode på". Hennes erfaring er at hvis ungdommen bare satt og så ned i bordet, ville hun heller valgt en annen løsning og snakket med vedkommende på tomannshånd.

En god samarbeidsprosess vil ofte preges av at ulike argumenter bygger videre på hverandres ideer, det stilles spørsmål når det er nødvendig og misforståelser rettes opp. I intervju

materialet trekkes det frem eksempler på at samarbeidsprosessen stanser opp. Et eksempel som nevnes er når samtalen får et noe nedlatende og oppdragende preg med utsagn som «du må huske på hvor viktig en god natts søvn er» eller «det er viktig å stå opp om morgenen». Ungdommen kan nikke aksepterende til anbefalingen. Det er vanskelig for ungdommen å si noe annet når voksne utøver sin makt på denne måten og kjernegruppen svekkes som en modell preget av gjensidighet mellom aktørene.

En annen leders erfaring understreker hvor skjør kommunikasjonen kan være: "Hvis noen sier noe som er 95 prosent riktig, men så tar feil på de siste 5, så kan samtalen stoppe opp. Det er viktig å formulere seg som «det ble røykt hasj» i stedet for å si noe direkte om ungdommen. Det er mange hensyn å ta når en skal formulere seg. Dersom en ungdom blir konfrontert med noe som ikke er sant kan det rive ned hele systemet".

Et annet forhold er møtetrette ungdommer som allerede har erfaringer med mye møtevirksomhet. Det kan være en utfordring å motivere og begrunne for disse hvorfor nettopp kjernegruppe kan bidra til løsninger på de aktuelle problemene.

Vi vil trekke frem en interessant observasjon knyttet til samtalen som vi erfarte både som observatører i kjernegruppene, og som også kommer frem i intervjuene. Det er betydningen som enkelt personer kan ha for å skape en god stemning i møtet og som også bidrar til å styrke tillit og trygghet rundt samtalen. Det er en person som ungdommen har tillit til og som kan bidra i oppfølgingen videre. Det kan være en klasselærer, en fagarbeider, helsesøster, men også møteleder. Vedkommende voksne person kan i tillegg til å kjenne eleven, også ha snakket med eleven før møtet. Her har de blitt enige om hva som skal bringes inn i samtalen og ikke. Flere av respondentene understreker betydningen av en slik relasjon. Den fungerer bærende for at virksomheten i kjernegruppa skal lykkes og har betydning for atmosfæren i selve møtet.

Det er en rekke faktorer som spiller inn for at samtalen i møtet skal preges av utvikling og gjensidighet. For eksempel rollefordeling og maktforhold: Hvem tar styringen og får alle parter muligheter til å delta eller blir noen observatører? Vi har her særlig pekt på ungdommen og ungdommens muligheter til å være deltaker og ikke bare en passiv tilskuer. Det er et anliggende som deles av flere som er involvert i kjernegruppe arbeidet. I surveyen svarer omtrent halvparten på at ungdommene i stor grad kommer til orde i møtene, mens 38% mener at de i noen grad kommer til orde. I de fritekst spørsmålene i slutten av surveyen hvor vi spør om det er noe de har lyst til å kommentere, så trekkes det frem betydningen av at

ungdommens stemme kommer tydelig til uttrykk og blir tatt på alvor. Skal kjernegruppe arbeidet ha en virkning, er det avgjørende at en får med eleven i dialogen. Å vinne en ungdoms tillit krever tillitsverdige voksne. Utvikling av tillit er en prosess som tar tid. Det gjelder ikke minst i tilfeller hvor en elev på ulike måter strever og ikke synes livet er så gøy. Kanskje skjer etablering av tillit i mindre fora, men kjernegruppene også kan være et godt sted hvor dette er mulig ikke minst hvis det er en voksen til stede som kjenner ungdommen og som ungdommen allerede har tillit til.

5.5.1. Foresattes rolle – ulike utfordringer

Foresattes rolle er særlig viktige. I våre intervjuer med foresatte sier de alle sammen at de er svært fornøyde med arbeidet som gjøres i kjernegruppene. Foresatte opplever at de her får støtte i vansker som de strever med og blir lyttet til og møtt med respekt. Den positive foreldrevurderingen kan være en av flere grunner til at kjernegrupper også gjennomføres uten at ungdommen er til stede. En møteleder sier i intervjuet at en slik gruppe uten ungdommen til stede, blir ikke like effektiv. Men foresatte kan ønske et møte. I tillegg kan ungdommens fravær komme brått på. Møteleder reflekterer høyt og sier: “Skal en da bare si, dessverre det blir ikke noe møte likevel, eller skal en gjennomføre med bare foresatte til stede?” Hun valgte å gjøre det. I forlengelsen kan en spørre om kjernegrupper uten ungdommer mister sin egenart og mer får karakter av andre grupper som skolene arrangerer slik som “samarbeidsmøter” eller “ansvarsgrupper”?

Fordi foresatte spiller en nøkkelrolle når det gjelder om gruppene skal lykkes, kan det være viktig at foreldrene på forhånd gis informasjon om intensjonen med kjernegrupper og hva som forventes av deres rolle. Det kan gjelde måten en kommuniserer på. Her kan det oppstå uheldige situasjoner hvis dette ikke er avklart. Et uheldig eksempel kan være foresatte som kjefter på ungdommen eller blir for moraliserende. En respondent kommenterer til dette:

«Det er noe ved dynamikken i det å sitte i en sann gruppe hvor man opplever at barnet blir snakket ned av foreldrene, og så sitter du der som profesjonell aktør og skal gi beskjed og kanskje dermed undergraver foreldreautoriteten over for barnet? Det er utrolig krevende dersom en måtte si at det som mamma og pappa sier nå det har de faktisk ikke lov til å si. Samtidig er det viktig for barnet å oppleve at «nå gjør foreldrene mine urett mot meg». Dette gir en beklemt stemning i møtet».

En viss “opplæring” av foreldrene i forkant av møtet kan være med på å avhjelpe slike uheldige situasjoner, samtidig som en også må regne med at de spontant kan oppstå i møtet og må håndteres der og da.

Et annet aspekt som berører foresattes rolle, er spørsmålet i hvilken grad som de er i stand til å følge opp tiltak som vedtas på kjernegruppe møtet. En respondent sier: “Foresatte kan si ja til tiltaket i møtet, men så går de hjem og opprettholder samme mønsteret eller sier de samme tingene som er negativt for ungdommen; «Du blir NAVER uansett». En positiv utvikling i kjernegruppa kan lide under av at foreldrene ikke klarer å følge opp tiltak de «pålegges»

På den ene siden er foreldre en viktig ressurs, men på den andre siden kan de også være en kritisk faktor i forhold til om kjernegruppe innsatsen skal bli vellykket.

I likhet med barn kan også foreldre bli møtetrette. Det er en erfaring som nevnes, nemlig at i den aktuelle kommunen sier flere og flere både foresatte og ungdommer nei til å delta i en kjernegruppe. Dette kan være foresatte som har gått gjennom mye slik at forslaget om kjernegruppe kan virke litt voldsomt på mange og kan bli for mye å følge opp. Denne avvisningen tolkes som uttrykk for en tiltakstrøtthet hos foresatte.

5.6. Evaluering – hvordan er praksis?

I surveyen nevner flere respondenter et ønske om større systematikk når det gjelder evaluering av arbeidet i kjernegruppene. Det går igjen hos flere ønsker om en større systematikk på å samle og utveksle erfaringer med ulike tiltak. Også gjennom intervjuene får vi bekreftet at det er et utbredt ønske om en bedre systematikk på evalueringsarbeidet.

En av respondentene formulerer seg slik: «De hadde mer evaluering og kurs i starten, men det har glidd ut.» En annen ønsker en strengere evaluering av kjernegruppe leder: “Dersom det er sosiallærer på skole som har den rollen, synes jeg at en kjernegruppe leder ved en annen skole eventuelt en ekstern skal følge opp arbeidet til kjernegruppeleder, for å sikre at retningslinjer blir fulgt og at kjernegruppa fungerer optimalt.»

Vårt inntrykk er at den evalueringen som gjennomføres ofte har en mer uformell karakter. For eksempel at en spør møtedeltakerne på slutten av et kjernegruppemøte om de kunne gi en evaluering av møtet. Et annet eksempel er at en møteleder gjennomfører en årlig prat med en eller flere sentrale personer i kjernegruppene hvor en gjør en evaluering av årets virksomhet.

Gjennom hele året kan det også hentes inn uformell informasjon fra foreldre, skole, politi og andre aktuelle kilder.

Evaluerings kan rette seg mot flere forhold:

1. Ledelsen av møtene
2. Dynamikken mellom deltakerne
3. Ungdommens opplevelse av egen rolle
4. Kvaliteten på tiltak som presenteres
5. Kvalitet og systematikk på oppfølging
6. Andre forhold

Vår vurdering er at det vil være særlig nyttig med en systematisk og grundig vurdering av tiltakene som settes i verk, hvilken effekt de har, over hvor lang tid og hvilke målgrupper passer de.

I surveyen stilte vi følgende spørsmål:

Kan du gi eksempler på konkrete tiltak som kjernegruppa har satt i gang?

Her gis det en rekke eksempler, og det er vanskelig å trekke ut noe som er gjennomgående når det gjelder dette svaret. Flere bruker generelle termer som for eksempel samtaler med helsesøster, tilrettelagt skoledag og rutiner. Videre peker flere på alternative undervisningsarenaer, små grupper og relasjonsbygging i klassen, samt individuell oppfølging og samtaler med elever, foresatte og fagpersoner. Jobb og sommerjobb er også noe som flere nevner. Også urinprøver og fritidsaktiviteter nevnes uten at fritidsaktiviteter spesifiseres nærmere. Flere svarer at det er et behov for at tiltakene må skreddersys og spesifikt tilpasses den enkelte ungdommen. Dette kan også sees i sammenheng med at ungdommens stemme må tas på alvor. Samarbeid mellom ulike etater som politi, PPT og familiesenter nevnes også av flere.

Det å finne frem til treffsikre og funksjonelle tiltak er krevende og innebærer alltid en viss risiko for feilvurderer. En lærer sier det slik: «... dette med tiltak kan være vanskelig. ... eleven må eie tiltakene selv. Det er fort gjort å bli overkjørt av voksnes ideer».

En annen respondent formulerer seg slik:

«Kjerne grupper er ubrukelige, dersom ikke både elev og foreldre er innstilt på å gjøre noe med problemet og vil få til en endring. De må gjøre jobben. Endring tar tid og hvis de ikke er i stand til å stå i den prosessen, så har det ingen hensikt.»

Nettopp her, når det gjelder å vurdere hensiktsmessigheten av ulike tiltak, vil det kanskje være en gevinst om kommunene samarbeidet på tvers om å trekke frem tiltak som ser ut til å være særlig gunstig å ha særlig stor effekt. På den måten vil man kunne bygge opp en kompetanse omkring nytteverdi/effekt relevante tiltak.

5.7. Taushetsplikt og samarbeid med andre profesjoner

Vi har tidligere skrevet om viktigheten av å avklare de profesjonelle sin rolle i kjernegruppa. Svar fra respondenter tyder på at det av og til råder forvirring omkring hva som forventes av vedkommende når hun eller han opptrer i den og den rollen. Dette er også et spørsmål om informasjon i forkant, men det kan også være gjenstand for en stadig pågående samtale de profesjonelle imellom om forventninger og kommunikasjonsstil i møtet.

Samarbeidet mellom de profesjonelle i en kjernegruppe handler også om informasjonsdeling, noe som berører den taushetsplikten som de ulike aktørene er underlagt. Deltakerne har ulike grader av taushetsplikt, noen strengere enn andre. Samarbeidet kan utfordres dersom noen profesjoner har særlig strenge regler. Dette gjelder kanskje særlig for barnevernet. En noe frustrert sosiallærer uttrykte seg slik: “Hvis barnevernet ikke kan dele noe informasjon, hva gjør de da i kjernegruppa? Jeg opplevde de ofte som olme beist som satt i et hjørne og glodde. Det er mye makt i å sitte på informasjon som du ikke deler”. Slike erfaringer kan blant annet gjøre det til et poeng at skal samarbeidet “gli” greit, må en kjenne til de ulike profesjonelle sine graderinger og ha avklart hva det kan innebære.

En mer uformell side ved dette, er hva som kommer frem i et av intervjuene, nemlig en usikkerhet når det gjelder å balansere mellom hva man vet og ikke vet og hva en kan si eller hva som kan være lurt å si. Som respondenter sier: «Det kan være «touchie» hvis en sitter på informasjon om en far som har vært i fengsel». Dette er vurderinger som delvis må overlates til den enkelte profesjonelle sitt skjønn, men her vil også taushetsplikten som den enkelte profesjonelle er underlagt, være av betydning.

5.8 Oppsummering

Vi har nå gitt en bred presentasjon av en rekke momenter med særlig vekt på det som har kommet frem gjennom intervjuene med de profesjonelle. En fare med dette er at teksten kan bli noe springende. Vi har likevel valgt å gjengi et bredt spekter av uttalelser for å få et så

sammensatt bilde som mulig av dagens situasjon og av ulike vurderinger som gjøres av involverte aktører. Nedenfor følger en kortfattet oppsummering av noen av de aspektene som er kommet frem og som både har karakter av å være utfordringer, men også mulighetsområder for videre løft.

Flere savner systematisk opplæring før deltakelse i kjernegruppa, tydeligere rolle- og ansvarsavklaring, konkrete rutiner for møter og tiltak, samt samkjøring mellom tjenester og kommuner. Nyansatte opplever ofte å bli satt inn uten nok informasjon, og det etterlyses kurs, fagdag eller digitale veiledere.

Opplæring kan bidra til en felles forståelse av hvordan arbeidet skal foregå og hvilke krav som stilles til de ulike deltakerne. Stor grad av tydelighet i rolleforståelse og også når det gjelder arbeidsform og effektivitet i gruppens arbeid vil være avgjørende for hvordan de enkelte opplever arbeidet i kjernegruppen.

Struktur på møtene og møteledelse er viktig. Flere informanter har pekt på at det er uheldig om ungdom og foresatte opplever at det har vært f.eks. formøter der de har vært omtalt uten at de har vært til stede. Tilsvarende med møter i etterkant av kjernegruppemøtene.

Hvordan møtene leder er også et kritisk punkt. Mange peker på at dette er svært personavhengig og tar til orde for at man bør ha faste profesjonelle ledere av kjernegruppene som ambulerer mellom møtene. Andre er noe mer avmålt til det å ha faste ledere fordi man da risikerer at lederen av gruppa ikke alltid har nok bakgrunnsinformasjon og kjenner ikke saken godt nok til å kunne lede på en god måte.

Intervjuene våre viser tydelig at foresatte og foreldre som deltar i gruppen opplever dette som svært positivt. Man opplever at det er fagfolk som stiller opp og vil det beste for ungdommene. Så man kan forvente en positiv omtale av kjernen gruppearbeidet fra foreldresiden. Det må også nevnes at det flere informanter peker på betydningen av at forelder/foresatte involveres i arbeidet og får en klar og tydelig rolle i støttetiltaket rundt ungdommene. Flere preker på at dersom dette ikke faller på plass så vil en heller ikke lykkes med kjernegruppearbeidet.

Vi er mer usikre på hvordan ungdommene opplever det å være med i en kjernegruppe. Inntrykket vårt fra intervjuene er at det er en heller avmålt holdning til både effekt og form. Kanskje man også her skulle tenke på å gi ungdommene som deltar en form for opplæring eller informasjon i det minste i forkant av kjernegruppene slik at de hadde en forståelse av

både arbeidsform og potensielle virkemidler. Men her er vi usikre Vi kommer tilbake til dette mot slutten av rapporten.

6.0. Refleksjoner og vurderinger

Dette kapittelet har fire hovedpunkter. Punkt 6.1 og 6.2 omhandler de mer overordnede samfunnsmessige betraktninger knyttet til kjernegruppevirksomheten. Flere av våre informanter har reist spørsmålet omkring muligheten av å etablere en såkalt «gullstandard» for kjernegruppevirksomheten. Dette spørsmålet forsøker vi å belyse under punkt 6.3. Avslutningsvis under punkt 6.4. legger vi til noen refleksjoner omkring de ulike aktørene/deltakerne og deres posisjon og rolle.

6.1. Samfunnsøkonomisk kostnad ved ungdom utenfor (NEET- not in employment, education or training)

Utenforskap

Det å forebygge utenforskap er et viktig samfunnsoppdrag for kommunene. Kjernegrupper er tenkt å være et sentralt virkemiddel for å hindre at barn og ungdom glir ut i et uønsket mønster. Utenforskap er dyrt for samfunnet - ikke bare økonomisk, men også for den enkelte ungdom har det ofte langsiktige konsekvenser som dårligere helse, lavere yrkesdeltakelse og lavere inntekt senere i livet (Øvrebø, 2011). Overslag gjort av Vista Analyse AS på oppdrag fra Regjeringen antyder årlige kostnader på nærmere 60 milliarder (*utenforskap og kostnader pr år - Google-søk*, u.å.).

Dette er enorme tall, og det betyr at hvis én ungdom unngår varig utenforskap, representerer det en årlig samfunnsøkonomisk gevinst på omtrent 400 000 NOK. De økonomiske konsekvensene knyttet til utenforskap er åpenbart store at slik ressurspådraget gjennom bruk av kjernegrupper er helt marginale i forhold til en eventuell gevinst. Samtidig er det vanskelig å argumentere for at det er et en-til-en-forhold mellom hva man skal legge inn i forebyggende virksomhet og hva som man kan forvente ut i andre enden.

Økonomien i de ulike kommunene er under press. Demografiske endringer med et stort antall eldre og færre yngre arbeidsaktive, fører til at kommunene må bruke mindre ressurser på barn

og unge, og mer ressurser på eldreomsorg. Kommunene blir nødt til å prioritere de lovpålagte oppgavene og dermed kan veldig fort oppgaver som ikke er spesifikt lovpålagt bli salderingsposter. En konsekvens kan bli at man nedprioritert ikke-lovpålagte oppgaver som f.eks. kriminalitetsforebyggende arbeid som kjernegrupper.

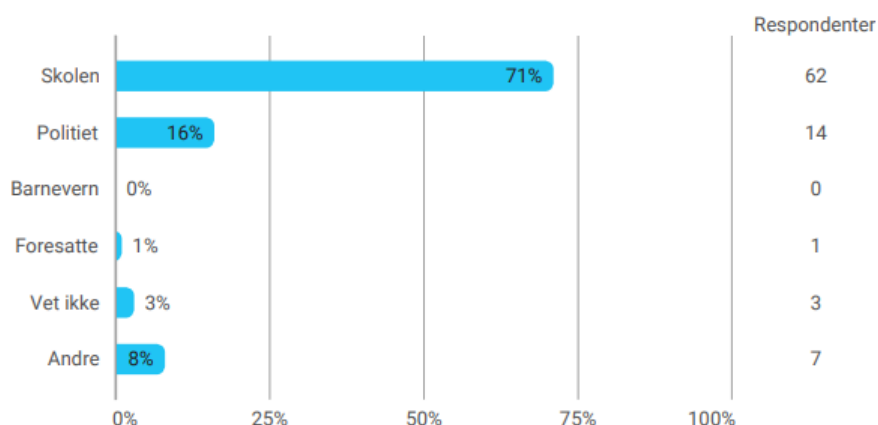
6.1.1. Årsaker og risikovurdering: Generelle tendenser og utvikling over tid

Vi ser en tendens i materialet til at problemområdene har endret seg noe – fra kriminalitet til mer skolerelatert problematikk

Som nevnt i beskrivelsen av status i kapittel 1, var det i utgangspunktet politiet som skulle ta initiativ til kjernegrupper. Det betyr at det var en forholdsvis høy grad av alvorlighet knyttet til ungdommenes adferd før man tok i bruk dette virkemiddelet. Inngangen til kjernegruppene ville oftest være kriminell atferd eller risiko for slik adferd, som for eksempel bruk av ulovlige rusmidler, hensynsløs atferd på digitale medier, nasking og tyveri.

Over tid har det vært en utvikling hvor det er at det er skolen som tar initiativ til å bruke kjernegrupper, og da ofte med mindre alvorlighetsgrad enn tidligere. Særlig i de minste kommunene er forhold knyttet til skolen årsak til opprettelse av kjernegrupper. Men her er også en spennvidde fra klare politirelaterte saker til andre som en er mer i tvil om (men som kan være risiko atferd). Når disse sakene prøves i kjernegrupper, kan det av og til gjøre politiets deltakelse mindre nødvendig. (Noe som har ført til at skolens ansvar er økende). Oppfølgingen er ofte i skolens regi. I surveyen stilte vi spørsmål om nettopp hvem som tar initiativ – og slik så svarene ut:

Hvem tok initiativ til å opprette den siste kjernegruppa du deltok i ?

Variasjon i årsak til at kjernegrupper etableres vil gjerne ha en sammenheng med kommunenes størrelse der demografiske forhold vil påvirke både behovet for kjernegruppe og også hvilke typer avvik som ligger til grunn for bruk av kjernegrupper.

I de minste kommunene oppgir respondentene at årsakene til at man oppretter kjernegrupper, er jevnt fordelt over flere forhold fra kriminalitet til utagerende adferd på skolen. I kommunene med over 20.000 innbyggere er det kriminalitet som topper lista for årsak til opprettelse av kjernegrupper.

Hvor mange innbyggere er det i kommunen du jobber i?

Hva er vanlige årsaker til opprettelse av kjernegruppe?

	Kriminalitet (tyveri, vold, hærverk og skadeverk)	Bekymring for fritid/venner nærmiljø	Rus	Skulking	Høyt skolefravær	Utagerende adferd på skolen	Familieforhold	Annet	I alt
Under 5000 innbyggere	3	3	3	2	2	4	0	0	6,9%
mellom 5000 og 20 000 innbyggere	27	32	17	17	26	27	13	3	47,1%
over 20 000 innbyggere	34	20	25	6	9	16	5	0	46,0%
I alt	64	55	45	25	37	47	18	3	87

Som tabellen over viser er skolerelatert problematikk (fravær og utagerende adferd) dominerende årsak. Unntaket er Kristiansand der rus, kriminalitet og bekymring for fritid/venner dominerer. En informant formulerer seg slik:

«Veldig viktig å være litt fleksibel med hensyn på henvisningen. Tidligere var det kriminalitet, hasj og sånne ting, Nå går det på andre ting som elevene strever med som ikke ha noe med kriminalitet å gjøre ... Det gjør at de kan være et lett bytte når det gjelder å komme inn i kriminelle miljøer og vi bør gjøre noe. Jeg synes vi skal ha litt stor høyde for å ta dem inn i k grupper og heller kaste de ut hvis ikke det er riktig. Eller henvise videre.»

Andre peker på at hatprat og rasisme er et økende problem, helt ned på barneskoletrinnet (3.–4. klasse).

Vi ser også en tendens til at kjernegrupper i større grad har blitt brukt på lavere utdanningstrinn enn tidligere. For eksempel ser vi at i Vennesla er kjernegrupper brukt forholdsvis ofte på mellomtrinnet. Det kan være fristende i den sammenheng å peke på skolen selv, som en mulig årsak til at man får denne forskyvningen mot mer skolerelatert problematikk. Hvis barn allerede tidlige i skoleforløpet mistrives og faller utenfor reiser det

noen grunnleggende spørsmål omkring skolen og skolens innhold som for noen kan fortone seg irrelevant og kjedelig. Ikke minst for barn som strever med skolefagene blir det ekstra belastende å bruke dag etter dag på en institusjon som ikke gir nevneverdig mening. Dette er et tema som i høyeste grad må løftes fram på den politiske dagsorden. Det er bekymringsfullt når barn nede i 9-10 årsalderen ikke møter opp til undervisningen, men vandrer rundt i ganger og skolegård fordi skolens innhold oppleves nærmest meningsløst. Det er derfor heller ikke unaturlig at skolen har fått en stadig sterkere posisjon i arbeidet med kjernegruppene. Det er ikke nødvendigvis politiet som oppdager den type utenforskap først, men skolen vil ofte være den som først registrerer slike tilløp til utenforskap.

Men det er ikke sikkert at det er kjernegrupper som skal brukes i slike sammenhenger. Det kan tenkes at andre arbeidsformer er mer hensiktsmessig og også en annen gruppesammensetning vil være mer adekvat. Flere skoler har samarbeidsformer som har ulike navn, men som ikke følger en streng kjernegruppemetodikk. Og det kan være et poeng nettopp å forbeholde kjernegrupper for noe tyngre tilfeller, der terskelen for å iverksette tiltak er høyere enn det vil være for andre typer samarbeidsfora.

6.2. Nedgang i kjernegruppevirksomheten i noen kommuner

I tre av kommunene kan vi registrer en markert nedgang i bruken av kjernegrupper. Årsakene til nedgangen i aktivitet er sammensatt. Noen ganger kan nedgangen være litt tilfeldig. Det kom «rolige perioder» i kommunen med lite kriminalitet. En prøver likevel å holde liv i kjernegruppene, men opplever at det blir for mye styr. Så er skolene blitt engasjert i andre saker som for eksempel paragraf 9 saker (nå paragraf 12) og oppfølgingen av disse.

Videre kan nedgangen også skyldes hyppigere bruk av andre hjelpetiltak i kommunene som omtales som «samarbeidsmøter» eller «ansvarsgrupper» og som vurderes som «enklere» tiltak enn kjernegruppene. Når det er bekymring for en elev, vil for eksempel sosiallærer ha tett samarbeid og jevnlig møter med foreldrene, kanskje med familiesenteret eller forebyggende politi kontakt når det er nødvendig. I tillegg kommer også andre effektive hjelpetiltak i kommunen for eksempel rettet inn mot overgangen mellom ungdomsskole og videregående skole.

I en av kommunene fremstår nedgangen i kjernegruppevirksomheten som mer målrettet inspirert av forestillingen om at problemene oppstår lokalt og må håndteres lokalt. En følge av denne tanken er at skolen selv utvikler den nødvendige kompetansen. Det vil gjøre skolen i

stand til selv å gripe inn når elever vekker bekymring gjennom for eksempel flere ansettelser av miljøarbeidere. En del av problemstillinger vil være skolerelaterte, men når det er nødvendig, vil en samarbeide med fagpersoner utenfra eller legge til rette for “utenfor” skolen tilbud når det er aktuelt. Her ønsker skolen og ha hånden på rattet og selv kalle inn de folkene de måtte trenge i de aktuelle tilfellene.

Men nedgangen i kjernegruppe aktivitet kan også skyldes dynamiske ledere av gruppene som slutter, og det tar tid for nye å komme på banen. Årsaker kan også være kritikk av manglende driv og fremdrift i selve møtene, at vikarer settes inn med liten tidligere erfaringer fra kjernegruppe virksomhet. Men nedgangen kan også skyldes manglende informasjon til skolene om at kjernegrupper som et hjelpetiltak finnes. Lærere kjenner rett og slett ikke til den ressursen som en kjernegruppe kan tilby, særlig i de tilfellene hvor det ikke er sosiallæreren ved den respektive skolen som fungerer som møteleder. Når kjernegrupper er et satsingsområde i kommunene, bør dette tiltaket være godt informert om på alle skolene og skolene bør prioritere at en slik informasjon blir gitt.

Vi ser i materialet en tendens til at skolene ved å bygge opp staben med en bredere kompetanse kan styrke sine muligheter til å løse flere problemer internt. For eksempel kan det bygges opp ulike team ved skolen og når alle er ansatt ved samme skole kan samarbeidet bli lettere å få til når alle er på skolen og det er også mye lettere når de fleste personene som trengs i et møte er lokalisert på skolen. Dette er også personer som kjenner foreldre, elever og skolemiljøet. På den andre siden vet vi også at lærere opplever at de har fått pålagt seg flere og flere oppgaver og kjenner på et daglig stress over at de ikke får gitt elevene det de skulle ønske de kunne (*Haraldstad, Kristiansen, Endresen - Google-søk*, u.å.). Kjernegruppene var som nevnt i utgangspunktet rettet inn som tiltak når man var bekymret for utvikling i retning av kriminell adferd. Vi har sett at årsaken til opprettelse av kjernegrupper varierer fra kommune til kommune. Kristiansand skiller seg ut der det fortsatt er en forholdsvis høy alvorlighetsgrad som ligger til grunn for opprettelse av en kjernegruppe. I de andre kommunene er det i større grad skolerelatert årsaker. Samtidig kan problemstillinger som oppfattes som “skolerelaterte” også være i grenseland mot kriminell atferd eller utvikle seg i den retningen, noe som kan være fordelaktig ved å være føre var. En kan likevel diskutere om kjernegrupper skulle forbeholdes saker hvor det er registrert kriminell atferd? Og om kjernegrupper som virkemiddel er best tilpasset større kommuner med andre type bekymringer rundt ungdommene enn hva tilfeller er i rurale strøk?

6.3. En gullstandard - er det mulig?

Både i intervjuer og i surveyen har vi fått flere innspill som peker på et behov for en form av standardisering eller praktiske retningslinjer. Er det mulig å utvikle en standard som kan brukes over alt - en “gullstandard - en mal for alle kommunene basert på “det beste av det beste?” En grunn som oppgis er at det kan oppstå en form for vakuum når en sentral person i kjernegrupperarbeidet slutter for eksempel en møteleder. Da kan det oppstå et behov for å kunne vise til noen praktiske retningslinjer. Men slike praktiske retningslinjer – eventuelt en mal - kan rette seg mot flere forhold som en mer ensartet rolleforståelse, felles retningslinjer for hvordan møtene skal organiseres og gjennomføres, samt felles retningslinjer for hvordan møtene skal ledes osv. Enkelte har også nevnt at kjernegruppe virksomheten har endret karakter over tid noe som kanskje kunne vært unngått dersom man hadde tydeligere og klarere retningslinjer.

En åpenbar utfordring ligger i det faktum at kommunene rundt Kristiansand er svært ulike i størrelse. Kristiansand har 10 ganger så mange innbyggere som for eksempel Iveland. Vi har også sett at årsaken til at kjernegruppene opprettes er ulik i de ulike kommunene og det varierer med kommunens størrelse. Men på tross av at kommunen er ulike i størrelse og andre demografiske forhold, er det kanskje mulig å trekke frem noen fellestrekk som kan være en form for retningslinjer eller standarder for arbeidet i kjernegruppene.

Hva kunne det lages en mal på? Det allerede finnes ulike skriftlige retningslinjer eller veiledere i kommunene. Kanskje er ikke alle disse like godt kjent på tvers av kommunegrensene? En ide er å samle disse for å hente ut hva som kan være gode ideer og praksiser som kan brukes av flere.

På bakgrunn av vårt materiale i dette prosjektet har vi et par forslag. Det kunne for det første utarbeides et felles spørreskjema rettet mot den enkelte profesjonelle deltakere, hvordan en tror en virker på andre mennesker. Hvis spørreskjemaet besvares etter endt møte, kan det inneholde spørsmål om hvordan var jeg mot eleven, foreldrene? Hvordan kommuniserte jeg? Hvordan virker jeg i gruppe? Med andre ord et spørreskjema som gir muligheter for selv refleksjon for de involverte i kjernegruppene.

For det andre kunne en drøfte om det ville være gunstig med en mal eller kjøreplan for den praktiske kommunikasjonen i gruppa. Dette kunne være en hjelp for møtelederen, men også for alle, kanskje særlig nye deltakere. Det er nok ikke uvanlig at en møteleder vil kjenne på et ekstra ansvar for hvordan samtalen utvikler seg. Som en sier:

“Vi har jo sånne møter hvor jeg sitter og tenker: Shit, hvorfor sa du det? Det hjelper oss ikke. Så blir det litt ampert og litt krig. ... Som leder føler jeg litt ansvar når det går dårlig, at det er min skyld. Det blir litt personlig Det er mange ting som spiller inn for at det skal bli et bra møte og jeg føler på et stort ansvar for at det skal bli et bra møte ... ikke for meg personlig, jeg skal tåle det, men for foreldrene og ungdommene”.

En kjøreplan for gangen i møtet, kunne også inkludere spørsmål eller momenter av en mer reflekterende karakter tilknyttet samtalen i gruppe. For eksempel hva slags spørsmål er fint å stille, hvilke åpner samtalen og hvilke sporer av eller lukker? Hvordan kan samtalen bli “løftende”, hvordan få frem de gode sidene ved eleven og hva kan være betydningsfullt når det gjelder utvikling av tillit – deltakerne imellom - men ikke minst i relasjon til ungdommen.

Samtidig tenker vi at en norm eller standard må være tøyelig, fleksibel og individuelt tilpasset. Ungdommene er svært ulike, det samme gjelder for foreldrene og de profesjonelle aktørene som er involvert. I et av intervjuene understrekes et annet moment som kan være vanskelig å “regulere” gjennom oppskrifter og maler. Det handler om hvordan en blir møtt, hvordan en “ser” hverandre og om “kjemien” mellom de som arbeider sammen. Så en konklusjon kan være at det kan med fordel utvikles retningslinjer og veiledere, men at vesentlige sider ved virksomheten er vanskelig å regulere gjennom dette og må overlates til profesjonelt skjønn og personlige erfaringer.

6.3.1 Hva bør være innslagspunktet for opprettelse av en kjernegruppe

En utfordring vi har støtt på er spørsmål om hva som skal til for at man oppretter en kjernegruppe. En respondent brakte inn spørsmålet om muligheten for å ha en type standard som kunne differensiere bedre mellom hvilke ungdommer som skal få delta i kjernegruppe? Hvem treffer en slik gruppe best for? Er det de med mye ressurser rundt seg? Hvor alvorlig skal problematikken være? Kanskje vil retningslinjer være til hjelp her. Samtidig antar vi at mye må overlates til den kartleggingen som skjer i forkant, til dialogen mellom ungdommer og foreldre og til betydningen av et profesjonelt skjønn.

Vi kan konstatere en klar tendens til at opprettelse av kjernegrupper har beveget seg fra høy til noe lavere alvorlighetsgrad. Fra bekymring for kriminalitet og rus til mer generell bekymring knyttet til skole, vennekrets og generell utilpasshet. Denne forskyvningen i årsaks komplekset har nødvendigvis også konsekvenser for både gruppenes innhold og også sammensetning. Kjernegrupper opprettes nå i større grad i barneskolen enn tidligere og dette har selvsagt sammenheng med hvilke utfordringer barn og unge står i. Mens politiet tidligere har hatt en svært sentral rolle og funksjon vil politiets tilstedeværelse bli mindre relevant jo lavere alvorlighetsgrad som ligger til grunn for opprettelsen av gruppene.

En konsekvens av denne utviklingen er at kjernegruppas egenart og profil svekkes og at møtet blir likt alle andre møter som profesjonelle fra ulike hjelpetjenester og skolen er involvert i. En av respondentene uttrykker det slik: «Jeg savner kanskje det vi hadde i starten. Da var det annerledes enn et samarbeidsmøte med foreldrene og skolen. Men så ble det mer og mer likt slik som vi arbeider med i alle andre saker”.

I Kristiansand kommune er områdekontaktene som oppretter kjernegrupper selv om flere andre instanser kan spille inn ønske om opprettelse. (Enkelte av våre informanter har oppfattet det slik at det er bare politiet som oppretter kjernegrupper. Det beror på en misforståelse som kan ha sammenheng med at politiet ofte skaffer frem samtykke til kjernegrupper og at det forbindes med at det er politiet som oppretter gruppene). Slik er det ikke i de andre kommunene. Det kommer ikke alltid like klart frem hvem som har formell kompetanse til å sette i gang denne type tiltak. I flere kommuner er det nærmest opp til hvem som helst å foreslå opprettelse av kjernegrupper. Kanskje burde det vært en felles enighet om hvordan dette skal organiseres slik at man var sikre på at kjernegrupper ble brukt til riktig type tiltak og fått en form for kvalitetssikring på at årsaken var god nok til at dette tiltaket skulle tas i bruk. Dersom opprettelse av kjernegrupper får et mer tilfeldig preg så kan dette være med på å svekke omdømmet av tiltaket.

Bruk av uniform har også vært kommentert av flere informanter. Det er ulike syn på dette. Uniform kan være med og gi autoritet og tyngde, mens andre mener det kan virke uheldig og skremmende og kanskje til og med stigmatiserende når politiet deltar.

En skal ikke se bort ifra at det kan være en sammenheng mellom “tyngden” av bemanning i en kjernegruppe også kan virke inn på den “status” eller “prestisje” som gruppa har. Bekymring omkring alvorlige forhold kombinert med faglig tyngde (i form av at tunge etater som politi, barnevern, helse, og skoleledelse) kan bidra til å styrke kjernegruppens anseelse

og kanskje også bidra til at arbeidet i kjernegruppene får en sterkere og mer reell effekt. På den andre siden er de aller fleste kommuner svært opptatt av å starte forebyggende arbeid så tidlig som mulig og før alvorlighetsgraden er høy. Det er et dilemma man må ta stilling til.

Vi tror at det kan være hensiktsmessig å ha flere typer støttegrupper i bruk i kommunene som brukes på ulike grader av alvorlighet og som også settes sammen på en funksjonell måte i forhold til tematikken som skal håndteres i gruppen.

Et eksempel kan være en form for samarbeidsgruppe av noen få aktører som er satt sammen for å ta tak i særlig skolerelatert tematikk som uro, utagerende adferd og kanskje bekymring for sosial isolasjon e.l. Dette er tiltak som kan passe for barn helt nede på mellomtrinnet og opp til u-skolenivå.

Neste nivå kan være en tverrfaglig gruppe når alvorlighetsgraden øker, mens kjernegrupper vurderes når kriminalitets aspektet aktiveres. Kjernegrupper ville så utgjøre øverste nivået i det forebyggende arbeidet. Man må ta stilling til om man ønsker at det skal være en slags eksklusivitet knyttet til kjernegrupper? Skal de være klart adskilt fra andre samarbeidskonstellasjoner. Eller kan man tenke seg en glidende overgang mellom flere ulike grupper. Fra små lokale skolebaserte samarbeidsgrupper, via tverrfaglige støttegrupper til kjernegrupper som høyeste nivå – som den tyngste gruppen. Man kan jo også tenke seg en ordning der gruppene nærmest kodes om ettersom man enten øker eller reduserer antall fagfolk inn i gruppen. For eksempel at en samarbeidsgruppe kan utvides til å bli en tverrfaglig gruppe, eller at den tverrfaglige gruppen kan konverteres til å bli en kjernegruppe. Ettersom årsakene til at kjernegruppene opprettes er forskjellig særlig mellom de små kommunene og Kristiansand kommune kan det være betimelig å stille spørsmålet om i de små kommunene hadde en liten faggruppe som gjorde en vurdering av om det var hensiktsmessig å sette i gang kjernegrupper eller om man skulle bruke en annen type forebyggende virkemiddel. Dette kunne være med på å begrense muligheten for at kjernegrupper skulle opprettes som et mer tilfeldig tiltak, men at det var en form for kvalitetssikring og systematikk i bruken av disse gruppene. Det kunne jo for eksempel være SLT-koordinatorene i disse tre små kommunene som gjorde en kvalifisert vurdering. I mindre kommuner kunne det også være aktuelt med et “kjernegruppe team” - en fast kjerne av mobile aktører - som også opererte på tvers av kommunegrensene. Men opprettelse av et slikt “kjernegruppe team” vil binde opp ressurser, noe som selvsagt måtte vurderes.

Når det gjelder Kristiansand og Vennesla så er volumet på antall kjernegrupper så stort at her må man kunne foreta denne vurderingen lokalt i den enkelte kommune. I Kristiansand det er naturlig at politiet fortsatt har denne rollen. I Vennesla brukes kjernegrupper i stor utstrekning på mellomtrinnet i grunnskolen. Dersom man ønsker at kjernegrupper skal være det «tyngste» av forebyggende tiltak vil det av den grunn kanskje være fornuftig at i Vennesla ikke skolen bør være den instansen som godkjenner bruk av kjernegrupper, men for eksempel SLT-koordinator, politi eller en kombinasjon av disse.

Dersom man ønsker en mer enhetlig bruk av kjernegrupper så kunne en tilnærming være at man utarbeidet en mer spesifikk liste over årsaker som kan rettferdiggjøre opprettelsen av kjernegrupper. SLT-koordinatorene i de respektive kommunene kunne f.eks. i samråd med politi, barnevern og skole utarbeide en slik liste som så ble revidert f.eks. en gang pr. år.

Det er også en mulighet at man gikk tilbake til utgangspunktet nemlig at kjernegrupper skal først etableres når det var fare for kriminalitet eller at det var begått kriminelle handlinger. Da kan kjernegrupper i noen tilfeller bli mindre aktuelt for barn under ungdomsskolealder. Politiets rolle blir sentral igjen, noe som igjen kan ha betydning for kjernegruppens faglige tyngde. På den måten vil man ivareta ønsket om tidlig innsats og samtidig beholde den nødvendige tyngden og autoriteten som kanskje bør være foreholdt kjernegrupper som forebyggende tiltak.

Men her er det ulike synspunkter og det vil være naturlig at SLT-koordinatorene sammen med andre aktuelle aktører drøfter dette og konkluderer.

6.3.2 Hvem bør lede kjernegruppene?

Vi kan si at det er tre hovedmåter å organisere ledelsen av kjernegruppene på: For det første kan de ledes av en ansatt ved de aktuelle skolene. For det andre ledes møtene av SLT-koordinator som kommer «utenfra» og for det tredje - en omreisende møteleder som også kommer utenfra, men som vil ha ansvar for flere skoler.

Det er fordeler og ulemper ved de ulike modellene. Her velger vi å kommentere Kristiansands modellen og en modell hvor SLT-koordinator leder - begge som modeller hvor lederen kommer utenfra. Det innebærer at det kommer en ekstra person inn på møtene hvor det ofte er mange deltakere fra før. En SLT-koordinator, særlig i de større kommunene, og en

“omreisende” møteleder kan være i en posisjon hvor de har tilgang til mye informasjon fra ulike kanaler. De kan også ha en bred oversikt over tiltak som kan være aktuelle. En ulempe kan være at ledere som kommer “utenfra” vil mangle oversikt og innsikt i den aktuelle lokale tematikken. Hvis en leder utenfra ikke setter av tid til å bli kjent med eleven i forkant av møtet eller er godt forberedt, kan relasjonene bli distanserte og manglende dybde i tematikken kan gjøre at møtet blir mindre effektivt. På den andre siden vil en sosiallærer og en elevveileder ofte kjenne eleven, foreldrene og skolemiljøet godt. Det kan gjøre at både ungdom og foreldre kjenner seg tryggere i møtet, noe som kan bidra til at elevene kommer mer på banen i samtalen. Samtidig bidrar denne modellen også til at antallet personer i møtet reduseres. Men denne nærheten kan også innebære fallgruver av forutinntatte meninger fordi en også kjenner eleven fra ulike negative sider i skolehverdagen. Det kan gi realisme til tematikken som diskuteres, samtidig som det fordrer at dette ikke får spille seg inn på en negativ måte i samtalen.

Det er selvsagt en risiko med å ha faste ledere som kommer utenfra og skal forholde seg til ungdommer som de kanskje ikke kjenner. Flere av våre respondenter har nevnt akkurat dette som en utfordring. Her er man igjen inne i et område der det ikke finnes helt klare svar, men man må foreta en avveining av hva som er mest gunstig. Vi sitter nok med en følelse av at det kan være riktig å ha en fast profesjonell leder av kjernegruppene nettopp fordi kvalitet i dette arbeidet forutsetter mye erfaring og trening.

Møteledelsen vil også påvirkes av om en velger en modell med et fast team som kan drifte flere skoler og kanskje i mindre kommuner, på tvers av kommunegrenser eller om en velger en modell med ledelse lokalisert på de enkelte skolene. I det sistnevnte tilfellet er det også et spørsmål om ressurser – om det settes av tilstrekkelige ressurser til å drive kjernegrupper. For skoleansatte kan dette oppleves mangelfullt i dag – at leder/koordinator ikke har gode nok rammer i sin stillingsbeskrivelse i forhold til arbeidsmengden.

Vi har ovenfor pekt på at frekvensen på bruk av kjernegrupper er også svært variabel. I Kristiansand brukes kjernegrupper i et stort omfang, mens det i små kommunene som for eksempel Iveland skjer dette sporadisk. Denne variasjonen i frekvens gjør også noe med kvalifikasjonen til gruppens medlemmer. Det er grunn til å tro at det er en sammenheng mellom mengdetrening og kompetanse. Vi har også sett at ledelsen av kjernegruppene er svært personavhengig. Hvordan gruppa ledes, hvordan foreldre og barn involveres i gruppens arbeid er kritiske og særdeles viktige momenter. Derfor er en profesjonell ledelse av kjernegruppene svært viktig. Når enkelte kommuner har svært lite bruk av kjernegruppene,

blir også erfaringsmengden svært begrenset. Kristiansand og Vennesla har store volumer og mye bruk av kjernegrupper og vil dermed kunne opparbeide seg erfaring med å lede gruppene på en god måte. Det blir vanskeligere i de små kommunene der kjernegrupper brukes i liten grad. Som vi har vært inne på ovenfor med ideen om “kjernegruppe team”, kunne man ha inngått et samarbeid på tvers av kommunegrensene slik at man hadde en profesjonell leder som dekket alle tre kommunene.

Dersom man i tillegg får på plass en systematisk utveksling av erfaring mellom både kjernegruppens ledere og de faste deltakerne i kjernegruppene vil man kunne få klare gevinster. Det å finne fram til arbeidsformer som er funksjonelle og virker, i tillegg kunne kvalitetssikre de tiltakene man setter i verk gjennom å drøfte og utveksle erfaringer med andre kjernegruppedlemmer, tror vi vil være et svært fornuftig tiltak som vil kunne gi god resultater på sikt.

6.3.3 Hvilke aktører bør delta?

Flere av kommunene har som utgangspunkt at kjernegruppene består av et fast team. Det kan f.eks. være: Sosiallærer, kontaktlærer, politi, helsesykepleier og en representant fra familiesenteret eller barnevernet. Et fast team kan gis opplæring og vil høste erfaringer over tid som styrker utøvelsen. Dette kan bidra til å forhindre at det oppstår «ugreie» situasjoner i kjernegruppa ved at det kommer inn nye personer uten opplæring og med liten kjennskap til modellen og metodikken.

I friteksten i surveyen er det mange som peker på at kjernegruppene kan være for store, noe som kan være uheldig både for ungdommen og for foresatte. Vår erfaring er at det i praksis også ofte skjer en nedskalering av de som vurderes som unødvendige for eksempel politiet, hvis ikke noe kriminelt på daværende tidspunkt er inne i bildet.

Det påpekes både i intervjuene og i fritekst spørsmålene at ungdommene ofte er nokså tause i møtene. Det kan være flere grunner til dette, blant annet gruppestørrelsen som kan virke overveldende. For å bøte på dette kunne en starte aktiviteten i en liten skala bare med ungdommen, foresatte og et par andre profesjonelle til stede og så øke antallet etter hvert.

I lys av mange ungdommer er rimelig tause i kjernegruppe møtene, kan det være betydningsfullt at personer som er særlig viktige for ungdommen inviteres til møtet. En

respondent sier: «For ungdommen må det være helt pyton når alle voksne sier noe og stirrer på han eller hun. Så da er det superviktig at de har noen å spille på lag med». Dette kan være klasselæreren, eller helsesykepleier eller andre. Men det er personer som ungdommen kjenner, har snakket med på forhånd fører møtet og som ungdommen har en god dialog med. Denne positive relasjonen har vi erfart kan få en bærende funksjon i møtet og har betydning for hvordan møtene utvikles seg. Samtidig er ikke dette alltid enkelt. Av og til kan det oppstå en skvis mellom elevens ønsker og det som skjer i møtet. For eksempel ønsker eleven at noe informasjon ikke skal deles i møtet, mens den voksne vurderer dette som sentralt for tematikken i samtalen. Likevel: Betydningen av en slik person vil vi understreke som særlig viktig for at kjernegruppene skal lykkes. Det innebærer at det investeres tid til å bygge relasjonen og til å vinne ungdommens tillit.

Spørsmålet om hvilke aktører som skal delta, er vanskelig å gi noe klart svar på, og vi har allerede gitt noen kommentarer til dette temaet. En mindre gruppe med en kjerne av faste medlemmer som møter hver gang, kan bidra med trygghet og stabilitet forutsatt av at “kjemi” og velvilje er etablert i denne indre kjernen. Samtidig kan det være slik at problemstillingene som gruppa skal forholde seg til ikke nødvendigvis er av en slik karakter at den passer for alle faste medlemmene slik at for eksempel politiet eller helsepersonell kan trekke seg ut av grupper hvis tematikken er mindre aktuell for nettopp disse. Et avgjørende moment når det gjelder gruppens størrelse, er hensynet til ungdommene. Vi har fulgt fire kjernegrupper. I tre av disse ble ungdommen i stor grad en passiv tilhører, og bidra i mindre grad aktivt inn i møtet. Det er ikke vanskelig å forstå at det kan være vanskelig å ytre seg i en stor gruppe med mange voksne mennesker som har lang erfaring og en helt annen autoritet enn det ungdommene selv har. Slik sett kan størrelsen på gruppa være til hinder for gruppens arbeid. Som vi har vært inne på tidligere, kan dette være et argument for at man starter på en lav skala med noen få deltakere og så dimensjonerer opp gruppa dersom det viser seg å være behov for mer spesifikk kompetanse. På den måten vil kanskje ungdommen føler seg mer til rette i starten og også kunne ha et ord med i laget når det gjelder hvem som skal delta i gruppen. Vi tror at det ligger større gevinster i å skalere opp enn å skalere ned.

Spørsmålet om sammensetning av kjernegruppen vil nødvendigvis kretser rundt temaene knyttet til stabilitet kontra fleksibilitet. Skal man legge vekt på å ha stabile faste grupper for å bygge et trygt og godt miljø eller skal man tenke fleksibilitet i forhold til problemets karakter og ungdommen som er gjenstand for kjernegruppen. Videre vil spørsmål omkring størrelse være knyttet til behovet for spesialist kompetanse kontra generalist. Er problemene av en slik

karakter at det krever spesialkompetanse eller er det slik at de fleste ungdommene har utfordringer av mer allmenn karakter som ikke krever nødvendigvis spisskompetanse. Det tredje forholdet som må vurderes er selvfølgelig størrelse på gruppa og hvilken effekt antallet og rollene til de ulike deltakerne har på ungdommens posisjon i kjernegruppen forholdet mellom funksjonell nødvendighet og «overkill» et spørsmål man må ta stilling til.

Igjen er man inne i et område der det ikke finnes svar som er entydige og klare, men her bør kanskje SLT-koordinatorene sammen med andre profesjonelle, finne frem til en arbeidsform som er hensiktsmessig.

6.4. Noen avsluttende betraktninger:

Det er ungdommen som spiller hovedrollen i kjernegruppene, og vi har pekt på flere forhold knyttet til nettopp ungdommen og ungdommens posisjon. Særlig har vi understreket betydningen av å vitalisere ungdommens deltakelse i kjernegruppevirksomheten. At ungdommen får et aktivt forhold til både situasjonen og tiltakene er helt avgjørende for om man skal lykkes med arbeidet.

I forlengelsen av dette vil vi understreke betydningen av å gi en presis og korrekt problembeskrivelse i et språk som er tydelig og lett forståelig for de unge. Hva er det som har ført ungdommen inn i denne situasjonen og hvordan kan man komme årsakene til livs? Vi har også pekt på behovet for at ungdommen føler støtte i møtet og at man kan se for seg en form for «advokatrolle» for en av de voksne som deltar i møtet slik at ungdommen føler trygghet og støtter gjennom hele prosessen.

Vi har også kommentert sammensetning av kjernegrupper. Et moment som man kan merke seg er at hovedtyngden av ungdommene er gutter mens hovedtyngden av de profesjonelle deltakerne er kvinner. Det er også et moment at de profesjonelle er godt voksne personer. Denne asymmetrien i alder kan være et forhold man kan se nærmere på. Burde det også vært innslag av yngre deltakere i kjernegruppene som var jevnere med ungdommene i alder?

7.0. Fremtiden for kjernegrupper?

Kriminalitetsbildet i stadig endring:

I et nylig intervju i avisen Klassekampen (13. desember 2025) sier politimesteren i Oslo, Ida Melboe Øystese, at vi nå har et trusselbilde som hun karakteriserer som mørkt og dystert, og at politiet nå jobber med scenarioer knyttet til krig (*Klassekampen - 13. desember 2025*, u.å.). Det som er med å gjøre bildet så dystert er oppblomstringen av kriminelle nettverk som utnytter sårbare barn med en sjokkerende kynisme. Hun forteller om voldsoppdrag som hyppig legges ut i sosiale medier og løpegutter som melder seg til dem. Det kan dreie seg om 120 kriminelle nettverk i Oslo politidistrikt. Selv om dette dreier seg om Oslo, så skjer rekrutteringsgrunnlaget via data og kan fjernstyres med lokalisering over hele landet. Slike alvorlige utviklingstendenser viser at forebyggende arbeid ikke er mindre aktuelt enn før. Det må starte tidlig og skolens rolle får betydning og ikke minst påvirkning fra sosiale medier på nettet. Dette er problemer som ikke politiet kan løse aleine, men er et samfunnsproblem, sier Øystese.

Kjernegrupper kan hjelpe noen, men ikke alle. I tre av de kjernegruppene som vi var til stede i og som hadde vart over lengre tid, hadde man lyktes med å holde ungdommen på skolen og borte fra kriminell atferd. Samtidig kan også andre forebyggende tiltak ha gode effekter og her kan nevnes tiltak som trolig er under utvikling. I februar i år står det i avisen Fædrelandsvennen at Kristiansand kommune får 10,5 millioner kroner til å etablere beredskapsteam for å bekjempe kriminalitet i skolen. Dette arbeidet er under etablering hvor hensikt er å forebygge ungdomskriminalitet (Fra Fædrelandsvennen 24. September 2025). I tillegg skal ARKIVET freds- og menneskerettighetssenter etablere et nytt nasjonalt senter for innsats mot radikaliserings og voldelig ekstremisme med oppstart 2026! (Beredskapsdepartementet, 2025).

7.1. Har kjernegrupper livets rett?

Et sentralt spørsmål vil være: virker kjernegrupper? Det spørsmålet lar seg ikke besvare på bakgrunn av det datamaterialet vi har hatt tilgang til. Det å dokumentere effekt av forebyggende arbeid er vanskelig. Man vet ikke hva som ville skjedd om man ikke hadde unnslått forebygging. Vår erfaring begrenser seg til de intervjuene vi har gjort med

ungdommene og i disse tilfellene har det sånn tilsynelatende har hatt en god effekt. Men dette kan selvfølgelig være suksesshistorie og vi har møtt og ikke utgjorde et representativt utvalg av ungdommene. Så det betyr at vi på bakgrunn av dette ikke kan si noe konkret om hvorvidt kjernegrupper virker eller ikke.

Både i intervjuene og i spørreundersøkelsen kommer det frem kritiske røster når det gjelder effekten av kjernegrupper. Det er litt ulik årsaker til at enkelt er skeptiske. En av representantene fra politiet er svært avmålt og uttrykker seg slik: «Jeg opplever at selv om det er bra tiltak, så er opplevelsen min at i 90 prosent av tiltakene så lykkes vi ikke». Flere av informantene mener at det er for lite fokus på å involvere ungdommene selv og også foreldrene i arbeidet og det er en forutsetning for at man skal lykkes. Andre er skeptiske til sammensetning av kjernegruppene og mener at de ofte er overdimensjonerte i forhold til problemenes karakter. Atter andre mener at det er skolen som må håndterer problemene som står nærmest ungdommen og kjenner de bedre enn andre. Samtalene vi har hatt med ungdommene som har deltatt i kjernegruppen og er også noe avmålte når det gjelder betydningen av kjernegrupper. Med unntak av en av ungdommene sier de aller fleste at de ha en tendens til å akseptere stilltiende det som foreslås uten å nødvendigvis legge fram sine oppfatning av situasjonen og også sin vurdering av de foreslåtte tiltakene. Dette er et svakt punkt og vi er av den oppfatningen at her må man få til en sterke og vitalisering av ungdommens rolle i kjernegruppen.

Nedgangen i kjernegruppeaktiviteten i en av kommunene skyldes en bevisst omprioritering av ressursene hvor skolen selv ønsker å håndtere problemene. Ellers nevnes andre grunner som f.eks. at det i en periode var få saker og at dette førte til at de sklei litt ut, men at det fortsatt er en positiv holdning til kjernegruppe virksomheten. En annen grunn til nedgang er også endring i personale – at ildsjeler slutter og at det tar tid for de nyankomne å orientere seg og komme i gang med virksomheten. Selv om det er kritiske stemmer til ulike sider ved virksomheten, er det et fåtall som helt bestemt avviser kjernegruppe arbeidet i kommunen.

Hvis en følger ideen som kjernegruppene er grunnlagt på, er det en god måte å organisere møtene på. Det er effektivt, hvis en kommer frem til noe og det er viktig at en faktisk gjør det.

Vi vil også nevne at det å bruke tolk kan være en utfordring. Da kan tidsperspektivet blir vanskelig. Det kan også bli vanskelig å holde en struktur. Noen begynner å snakke mens tolken snakker. Det er fort gjort å ikke vente på tur.

7.2. Videre utvikling

Det lokale forebyggende arbeidet er viktig for kommunenes beredskap. Vi har i en tidligere rapport pekt på risikoen knyttet til gjengkriminalitet og de konsekvensene som kan følge av det (Kristiansen & Ringereide, 2018). Oppmerksomheten rundt dette har bare forsterket seg de siste årene og gjør at arbeidet med forebyggende virksomhet blir strategisk svært viktig. For de enkelte kommunene hadde stor betydning og unngå utenforskap og sikre at ungdommer holder seg unna kriminelle handlinger.

Det store forskjeller mellom kommunene både når det gjelder størrelse, sammensetning av befolkningen, fritidstilbudet til barn og ungdom og selvsagt også årsak til at kjernegrupper opprettes. Kjernegruppevirksomheten vil måtte preges av de kommunale forskjellene og de konkrete utfordringene som finnes lokalt. Men det finnes det noen fellestrekk.

Skolens rolle:

I alle kommunene er skolene en sentral aktør og det er skolen som ofte kjenner eleven best og som har best forutsetninger til å forstå situasjonen ungdommen befinner seg i. I tillegg har flere av skolene blitt mer «selvforsynte» med ulikt personale, for eksempel miljøteam der man trekker inn andre yrkesgrupper. Noen av skolene utvikler forbindelser og finner ressurser til tiltak utenfor skolen som f.eks. gårdsopphold etc. På den måten ønsker en å løse problemene lokalt. En kjenner ikke samme behovet for de mer eksterne aktørene, og enkelte av våre informanter er trekker i tvil om man i det hele tatt trenger kjernegrupper når man har interne tiltaksgrupper og andre relevante samarbeidsfora.

På den ene siden kan det kanskje være en utviklingstendens at skolen slik blir «selvforsynte» ved at de ansetter flere yrkesgrupper innenfor skolen og kan der og da opprette mindre grupper rundt elever som er i risikosonen og skreddersy sammensetningen av personer nettopp til denne ungdommens behov. De aktuelle deltakerne er på samme sted og kan lette kobles sammen ved behov.

På den andre siden er det fortsatt ikke mange skoler som har gjort slike bevisste satsinger. Det har både med økonomi og ledelse å gjøre. Vi vil også reise spørsmålet om det å arbeide forebyggende, kan handle om noe mer enn det skolen kan tilby. Det kan være behov for hjelp av andre yrkesgrupper som ser problematikken utenfor en skole kontekst og der nettopp en

kjernegruppe kan være et sted hvor et mangfold av perspektiver kan komme til uttrykk.

Skoleperspektivet får brynt seg på andre faggruppers innsikter, forutsatt at disse kommer forberedt til møtet.

Det bør også nevnes at i enkelte tilfeller kan være vanskelig for SLT-koordinatorene å slippe til på skolene? Er det lett for rektor å tenke at når noe kommer utenfor, fra sidelinja, så blir det lett til tidstyver? Vi tror man med fordel bør avklare SLT koordinatorens rolle i kjernegruppevirksomheten.

Det er viktig at alle skolene kjenner til kjernegrupper som mulig tiltak og det er også viktig at skolens ledelse stiller seg positive til bruk av kjernegrupper.

Foreldre/foresatte:

Et gjennomgående trekk er at alle foreldrene/foresatte vi har intervjuet oppfatter kjernegruppen som en god støtte. De har vært helt entydige i at kjernegruppeaktiviteten har vært en støtte i deres rolle som foreldre/foresatte. De har opplevd å treffe på profesjonelle fagfolk som man kanskje også ville hatt vanskelig med å få tak i på egen hånd.

Kjernegruppen representerer ulik fagkompetanse som kan bidra med ulike perspektiv og kan være med på å støtte ungdommene og foreldrene i en krevende situasjon. Særlig vil vi tro at dette vil være til stor hjelp for foresatte og foreldre med innvandrerbakgrunn som i mindre grad enn norske foreldre vil kunne finne frem i det organiserte hjelpeapparatet som faktisk finnes.

Flere informanter peker også på at det her er nødvendig å gjøre foresatte og foreldre ansvarlig slik at de tar en aktiv rolle inn i arbeidet med å få til en endring i ungdommens livssituasjon. En av informantene forteller: Jeg sa til mor at «dersom du ikke tar tak nå så blir hun en ferdig utdanna naver etter 10 klasse.» Han sier at han torde dette fordi han kjente mora. De andre i gruppa satte pris på at jeg sa det. Helt unyttig om ikke ungdom og foreldre må ville!

Foresatte og foreldre har det primære ansvaret for ungdommens utvikling og det er derfor så er det litt viktig at det er nettopp denne i gruppen aktører som må ha en sentral rolle når tiltakene velges ut.

Det kan være situasjoner der foreldrene og foresatte ikke har nødvendige ressurser og kapasitet som skal til, og da må man sørge for at andre aktører gir støtte og oppfølging til

foreldre og foresatte slik at man får til en dynamikk mellom ungdommer og foresatte i arbeidet med å få til endring.

Ungdommene:

Et kritisk forhold som vi har pekt på flere ganger er ungdommens rolle i kjernegruppen. I for liten grad tror vi at ungdommen vitaliseres og involveres i tematikken på en forpliktende og fremtidsrettet måte. Dette er helt avgjørende (som flere av respondentene har pekt på) at ungdommen faktisk vil ha endring og stiller seg bak de konkrete tiltakene som foreslås. Å sørge for å gi ungdommene god informasjon og kanskje også litt trening i forkant av møte i kjernegrupper kan være et moment. Et annet tiltak kan være å sørge for at det en av de voksne har et særlig ansvar for å gi ungdommen støtte og oppbakking i selve kjernegruppemøtet – nærmest som ungdommens «advokat». Det kan være en lærer, en fagarbeider, sosiallærer eller en annen voksen som ungdommen har en særlig god relasjon til.

De profesjonelle:

Sammensetning av kjernegruppene er et sentralt anliggende. De fleste kommunene gjør pragmatiske tilpasninger av sammensetningen avhengig av problemenes karakter og aktørenes realkompetanse. Noen kommuner starter med en liten gruppe og skalerer opp gruppen etter behov mens andre starter med den stor gruppe og skalerer ned dersom behovet ikke er til stede for at alle fagfolkene skal delta. Man kan diskutere om det burde være en glidende overgang mellom ulike gruppetyper fra for eksempel samarbeidsgrupper der tematikken er lokale og skoleorientert til problemstillinger som er mer knyttet til kriminalitet og rus der kjernegrupper kanskje ville være et naturlig startpunkt. Her kunne man kanskje finne fram til en felles praksis kommunene imellom. Det kan også nevnes at enkelte kommuner gjør en «omkoding» av gruppens karakter avhengig av hvordan den setter sammen. For eksempel dersom man gjennomfører kjernegruppemøtet uten at ungdommen er til stede så omkoder man gruppen til å være et samarbeidsforum og ikke en kjernegruppe.

I tillegg til skaleringer er også kjemi medlemmene imellom, og klima internt i gruppen et sentralt anliggende. Vi har pekt på at en profesjonell ledelse av kjernegruppen gir svært god trening i ledelse av gruppen og kan antagelig være med på å styrke gruppers arbeidsformer og kvalitet. Ettersom antallet kjernegrupper i de små kommunene er lite, vil det da kanskje være hensiktsmessig med et interkommunalt samarbeid om det ledelse av gruppen i tillegg til at

man fyller opp gruppens medlemmer med lokale representanter. En slik kombinasjon av profesjonell ledelse og lokal representasjon tror vi vil kunne styrke kjerne gruppers anseelse og også effekt.

Både barnevernet og politiet har litt ulike roller i de ulike kommunene. Det er også litt ulike syn på hvorvidt disse instansene skal eller bør være representert i alle møtene. Når det gjelder politi har også dette med bruk av uniform vært diskutert - selv om uniform nå brukes i svært liten eller ingen grad.

Vi kan heller ikke unnlate å peke på at mange av informantene peker på manglende prioritering av kjernegruppemøter og også delvis fravær av engasjement og initiativ fra barnevernets side. I tillegg nevner enkelte informanter at barnevernet har en tendens til «å skyve taushetsplikten foran seg», slik at dette reduserer muligheten for godt samarbeid. Hvor sterkt de ulike etatenes representanter prioriterer kjernegruppemøtene har betydning for kjernegruppens omdømme og anseelse.

Møtestruktur, form og gjennomføring:

Vi har også pekt på det møtet og møtestruktur. Ungdommen skal være sentrum. Det blir viktig at møtene ikke varer for lenge/trekker ut i tid, at temaet er relevant og at man unngår situasjoner der ungdommen føler at de blir snakket om uten å være til stede. Flere respondenter har også pekt på dette med størrelse på gruppen, at det kan virke overveldende for enkelte unge. Hvordan ungdommen tiltales i møte og engasjeres i tematikken er også et sentralt anliggende. Vi må også nevne dette som går på hvordan selve møtesituasjonen, hvordan bord og stoler plasseres og hvordan ungdommen plasseres i forhold til de voksne, rommets utforming o.l. Datainnsamlingen viser at de profesjonelle i hovedsak føler at de får gitt tilkjenne sine synspunkter og så er man noe mer avmålt når det gjelder hvorvidt man tror ungdommen kommer til torgs med sine perspektiver. Det siste er kritisk og her må man sette i verk tiltak for å bedre situasjonen. Et tiltak kan kanskje være å gi ungdommene en god innføring i forkant av møtene slik at ungdommen er godt forberedt. I tillegg til at man kanskje oppnevner en voksen som ungdommen har særlig tillit til som en form for talspersoner eller advokat for ungdommen i selve møtet. Dette er forhold som bør drøftes nærmere.

Kommune og kommuneøkonomi:

Vi blir også nødt til å kommentere det faktum at kommuneøkonomien er under et betydelig press. Kommunene må ivareta de lovpålagte oppgavene i første rekke, og det kan bety at ikke-lovpålagte oppgaver, som for eksempel forebyggende virksomhet, kan komme til å bli salderingspost. Vi tenker det er svært viktig at SLT koordinatorene argumenterer sterkt for nytteverdien av kjernegruppe virksomheten ut fra både et økonomisk ståsted og ut fra hensynet til den enkelte ungdom. Ungdom som faller utenfor, vil nødvendigvis blir en økonomisk belastning for kommunene og i tillegg til at det kan ende i en personlig tragedie. En presset kommuneøkonomi kan være en betydelig risikofaktor i denne sammenheng.

Et generelt inntrykk fra datainnsamlingen er at det er svært få som svarer at kjernegruppene har utspilt sin rolle. Men opprettholdelsen av kjernegrupper krever innsats på en bred front og gjerne også en diskusjon om hva som skal leve videre og hva som det kan justeres på. Vi har pekt på en rekke tiltak som kan være aktuelle å se nærmere på i forbindelse med videre arbeid og utvikling av kjernegrupper som forebyggende tiltak. Her følger noen temaer som bør debatteres blant SLT koordinatorene og gjøres konkrete avklaringer på dersom man ønsker å opprettholde kjernegrupper som interkommunalt forebyggende tiltak.

Sentrale spørsmål som bør drøftes:

1. Faste kriterier for når kjernegruppene skal brukes – Bør det lages en liste som revideres - eller bør det være lokalt skjønn som avgjør når kjernegrupper skal brukes?
2. Dedikerte personer/institusjoner med kompetanse til å beslutte opprettelse av kjernegrupper, eller bør kjernegruppe være et så lavterskeltilbud at hvem som helst kan ta initiativ til opprettelse av kjernegrupper?
3. Skal gruppene ledes av fast ambulerende leder eller av lokal leder med godt kjennskap til ungdommen/saken?
4. Skal kjernegruppene ha en fast kjerne av medlemmer - eller skal gruppas medlemmer velges ut fra hva saken gjelder?
5. Fast person som skriver referat og har ansvar for innkalling, oppfølging av tiltak – eller ambulerende ordning.
6. Stram struktur på møtene eller skal møtene struktureres ut fra hva saken gjelder?

7. Bør det være en forsamtale med ungdommene (og kanskje også foresatte) for å klargjøre roller og forberede på aktiviteten som kommer – eller skal dette gå seg til i møtene?
8. Bør ungdommene alltid ha med en voksen ved tett relasjon til ungdommen– nærmest en advokat i møtet – eller skal alle opptre som støttende til ungdommene?
9. Behov for systematisk vurdering av arbeidet i kjernegruppe med særlig vekt på konkrete tiltak og vurdering av effekten av ulike tiltak – fagsamlinger f.eks. to ganger pr. semester (Koples på et fagmiljø ved f.eks. UiA?).

Litteraturliste:

- Beredskapsdepartementet, J. (2025, august 22). *Nytt ekstremismesenter legges til Kristiansand* [Pressemelding]. Regjeringen.no; regjeringen.no.
<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/nytt-ekstremismesenter-legges-til-kristiansand/id3116516/>
- Berglien, Sissel. (2005). *Venneslamodellen—Evaluerings av arbeidsmetoder og tiltak i forhold til 58 ungdommer i perioden 2002—Desember 2004*. Vennesla kommune.
- Danielson, E. (2012). *Kvalitativ forskningsintervju*.
- DFØ-rapport 2024:7 *Evaluerings av kjernegruppesøket* | DFØ. (2024).
<https://www.dfo.no/dfo-rapport-20247-evaluering-av-kjernegruppesoket>
- Haraldstad, Kristiansen, Endresen—Google-søk. (u.å.). Hentet 30. desember 2025, fra
https://www.google.com/search?q=haraldstad,+Kristiansen,+Endresen&sca_esv=14412a1d7f83fb49&rlz=1C1GCEA_enNO1109NO1109&sxsrf=AE3TifMvIG-T3nkZniQjFcKYCs9AYUIzcg:1767090884808&ei=xKpTad6HMcncwPAPoIDhuA8&start=10&sa=N&sstk=Af77f_f-ianGOwiCM7_Se9CDmCINkyr5oFSypOuNp_uPSNT822jV_V2Omka8T8tA47AfBgGt1Oxvs8_dpv0giTAAAtWS7BVXhhLP3AA&ved=2ahUKEwje-eXDjuWRAxVJIRAIHSBAGPcQ8NMDegQIDBAY&biw=1264&bih=623&dpr=1.5
- Hellevik, O. (2002). *Forskningsmetode i sosiologi og statsvitenskap*. Universitetsforl.
- Klassekampen—13. Desember 2025. (u.å.). Hentet 16. desember 2025, fra
<https://klassekampen.no/utgave/2025-12-13/baksida1>
- Kriminalitetsforebyggende arbeid (SLT) Lillesand. (2025, september 25).
<https://www.lillesand.kommune.no/SLT.html>
- Kristiansen, A., & Ringereide, H. O. (2018). *Fra problem til mulighet—En evaluering av Kristiansand kommunes tiltak for å bistå særlig utsatte barn og unge i kommunen (2017 – 2018 (s. 90) [Oppdragsforskning]*.
- Plan for et trygt og godt skolemiljø Iveland kommune. (2021). Iveland kommune.
- Retningslinjer etter Høyesterettsdommer om rusavhengige – Riksadvokaten. (2022).
<https://www.riksadvokaten.no/document/retningslinjer-etter-hoyesterettsdommer-om-rusavhengige/>
- Rus- og kriminalitetsforebygging (SLT) i Lindesnes kommune—Lindesnes kommune. (u.å.). Hentet 16. desember 2025, fra <https://lindesnes.kommune.no/tjenester/helse-omsorg-og-sosiale-tjenester/barn-unge-og-familie/barn-og-unge-med-sarskilte-behov/rus-og-kriminalitetsforebygging-slt/#faqsporsmal-1043>
- SLT Birkenes kommune. (u.å.). Hentet 16. desember 2025, fra
<https://www.birkenes.kommune.no/innhold/barnehage-og-skole/SLT/>
- utenforskap og kostnader pr år—Google-søk. (u.å.). Hentet 9. oktober 2025, fra
https://www.google.com/search?q=utenforskap+og+kostnader+pr+%C3%A5r&rlz=1C1GCEA_enNO1109NO1109&oq=utenforskap+og+kostnader+pr+%C3%A5r&gs_lcrp=EgZjaHJvbWUyBggAEEUYOTIHCAEQIRigATIHCAIQIRifBdIBCTg5MzRqMWoxNagCCLACAfEFTNuZDUeC0PzxBUzbmQ1HgtD8&sourceid=chrome&ie=UTF-8
- Øvrebø, O. A. (2011, oktober 16). *Utenfor-ungdommen koster Europa en billion i året*.
<https://www.dagensperspektiv.no/nyheter/utenfor-ungdommen-koster-europa-en-billion-i-aret/663018>
- Øvrevik, S., & Wegge, M. (2024). *Kjernegrupper i Vennesla*.

Appendix:

Forespørsel til foreldre/foresatte i forbindelse med en evaluering av arbeidet i kjernegrupper

Kjernegrupper er et forebyggende tiltak som lenge har vært brukt i arbeidet med å hjelpe og støtte ungdommer i en vanskelig situasjon. Dette tiltaket har vært brukt i over 20 år i mange kommuner i Agder. Nå ønsker kommunene å se nærmere på hvor godt dette tiltaket har virket. Derfor har de engasjert Universitetet i Agder ved professor Aslaug Kristiansen og førstelektor Hans Otto Ringereide til å gjøre en vurdering av dette arbeidet.

I den forbindelsen vil vi gjerne kunne stille enkle spørsmål til ungdommene. Det vil være viktig for oss å få greie på hvordan ungdommene selv opplever det å delta i Kjernegrupper. Vi vil blant annet spørre om hvordan ungdommene opplevde følgende forhold:

- Ble saken din fremstilt på en rettferdig og god måte
- Fikk du anledning til å si hva du synes
- Er det for mange deltaker med i gruppa? Er det noen andre som burde være med?
- Har du tro på at arbeidet vil være til hjelp for deg?
- Klarer du å holde avtalene som dere er blitt enige om? Føler du deg presset til å følge opp?
- Blir avtalene holdt

Hva innebærer det for deg å delta?

For det første vil vi understreke at det er frivillig for ungdommen å delta. Ungdommen kan når som helst trekke seg fra deltakelsen uten å gi noen begrunnelse og det vil ikke ha noen konsekvenser. Vi skal ikke hente inn andre opplysninger enn de selv gir i samtalen. Det er ungdommens erfaringer og vurderinger vi er interessert i.

Ingen andre vil få greie på hva ungdommen sier til oss. Vurderingene vil bli brukt som et viktig bidrag for å kunne gjøre en vurdering av arbeidet i Kjernegruppa. Når vi er ferdig med evalueringsarbeidet, vil alle notater bli slettet.

Deltakelsen for ungdommen vil innebære å delta i en kort samtale på 5-10 minutter. Ofte vil samtalen gjennomføres etter at Kjernegruppemøtet er ferdig.

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Universitetet i Agder ved professor Aslaug Kristiansen. E-mail: aslaug.kristiansen@uia.no eller tlf. 99325689 og Hans.O.Ringereide@uia.no tlf. 90832513.
- Vårt personvernombud: Trond Hauso. E-mail: trond.hauso@uia.no. Tlf. 93601625

Men vennlig hilsen

Samtykkeerklæring

Jeg/vi har fått informasjon om prosjektet evaluering av Kjernegrupper og har forstått informasjonen om hva dette innebærer for ungdommen.

Jeg samtykker til at(ungdommens navn) kan

☐ delta i en kort samtale med en voksen i etterkant av Kjernegruppe møtet.

Jeg samtykker til at opplysningene kan brukes av prosjektlederne ved UiA frem til prosjektet er avsluttet 2025.

(Signert av foresatte, dato)

Forespørsel om å delta i en evaluering av arbeidet med kjernegrupper?

Ønske om å gjennomføre en vurdering av arbeidet i Kjernegrupper

Å etablere og arbeide i Kjernegrupper er et forebyggende tiltak som lenge har vært brukt i over 20 år i Agder arbeidet med å hjelpe og støtte ungdommer i en vanskelig situasjon. Nå ønsker kommunene å se nærmere på hvor godt dette tiltaket har virket. Derfor har de engasjert Universitetet i Agder ved professor Aslaug Kristiansen og førstelektor Hans Otto Ringereide til å gjøre en vurdering av dette arbeidet.

I forbindelse med dette vil vi gjerne ha en samtale med deg/dere som har erfaring med kjernegruppe arbeidet for å få vite mer om hvordan dere har opplevde dette arbeidet.

Hva innebærer det for deg å delta?

For det første vil vi understreke at det er frivillig. Du kan når som helst trekke deg fra deltakelsen uten å gi noen begrunnelse og det vil ikke ha noen konsekvenser. Vi skal ikke hente inn andre opplysninger enn de du selv gir i samtalen. Det er dine erfaringer og vurderinger vi er interessert i.

Ingen andre vil få greie på hva du sier til oss. Dine vurderinger vil bare bli brukt som et viktig bidrag for å kunne gjøre en vurdering av arbeidet i Kjernegruppa. Når vi er ferdig med evalueringsarbeidet, vil alle notater bli slettet.

Deltakelsen for deg vil innebære en samtale på ca en halv time. Vi vil forsøke å finne tid og sted som passer for deg/dere.

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Universitetet i Agder ved professor Aslaug Kristiansen. E-mail: aslaug.kristiansen@uia.no eller tlf. 99325689 og Hans.O.Ringereide@uia.no tlf. 90832513.
- Vårt personvernombud: Trond Hauso. E-mail: trond.hauso@uia.no. Tlf. 93601625

Med vennlig hilsen

.....

Hei! Kan vi snakke litt med deg som er med i Kjernegrupper?

Kjernegrupper er et møte med ungdom og foresatte sammen med politi, skole og helse for ungdom som har det vanskelig. Dette samarbeidet har vært brukt i over 20 år i mange kommuner i Agder. Nå vil kommunene finne ut hvor bra dette har fungert. Universitetet i Agder har fått ansvaret for å gjennomføre en vurdering, og de skal finne ut hvordan dette arbeidet kan bli enda bedre.

Vi vil gjerne høre hvordan du har opplevd å være med i Kjernegrupper. Din mening er viktig for oss! Kan vi ta en kort prat med deg etter Kjernegruppemøtet, eller en annen gang som passer for deg? Vi håper du vil være med på dette viktige arbeidet.

Hva betyr det for deg å delta?

- Det er helt frivillig å være med, og du kan trekke deg når som helst uten å forklare hvorfor.
- Vi er kun interessert i det du selv velger å dele med oss.
- Det du sier, vil være anonymt, og ingen andre vil få vite hva du har delt.
- Samtalen varer bare 5-10 minutter, og når vi er ferdige med arbeidet, vil alle notater bli slettet.

Vi setter stor pris på din hjelp!

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Universitetet i Agder ved professor Aslaug Kristiansen. E-mail: aslaug.kristiansen@uia.no eller tlf. 38141235 / 99325689.
- Vårt personvernombud: Trond Hauso. E-mail: trond.hauso@uia.no. Tlf. 93601625

Ideer til intervjuer

Evaluering av Kjernegruppe modellen og aktiviteten

Dette er en modell som ble opprettet på 1990-tallet og som har vært sterkt frontet. Den ble ansett som et viktig verktøy ... og innbød til tverrfaglig samarbeid. Melde inn en bekymring, kartlegge problemet og sette inn tiltak som skal ha et helhetlig fokus (skole, hjem, fritid). Gruppene skulle være avgrenset i tid og gi en rask respons på utfordringen som er oppstått.

All informasjon behandles anonymt -

Samtidig har praksisen variert fra sted til sted. Den har vært gjenstand for liten evaluering. I dag oppleves en nedgang i saker og i aktiviteten flere steder. Samtidig som noen steder fortsatt har mange saker (kristiansand/vågsbygd – 18 pågående møter), men andre steder er det nesten ingen (Lindesnes). Hvorfor er det blitt slik? Rigger rundt barnet har fått mange varianter, noe som Lindesnes kommune er et eksempel på(?)

Spørsmål:

Dagens praksis:

Formaliteter rundt kjernegruppa:

1. Hva er din rolle i gruppa?
2. Hvem er med? Faste folk/ fleksibilitet/rullering? (Faste folk gir kompetanse). Eksisterer det forvirring om hvem som er med?
3. Hvem leder? (En person «innenfor» som er del av kollegiet for eksempel en sosial lærer eller bør vedkommende være «utenfra»?) Stabil ledelse?
4. Hvordan «rigger» møtene idag? – Mal på hvordan møtet gjennomføres – (formøter – evalueringsmøter – ettermøte)
5. Hvem skriver referat? (Hvis skolene gjør det, gir det mer ansvarsfølelse?)
6. Hva slags opplæring finnes?
7. Hva slags evaluering finnes av virksomheten? Skriftlig, muntlig? Hvilken innflytelse har de unge?
 - a. Var den opprinnelige modellen rigid? (Jeg forstår det slik at da hadde man formøte og etter møte. (En kunne da få en opplevelse av at «noen hadde snakket sammen på forhånd».)
 - b. Hvilken innflytelse har de unge

Innhold og vurdering

8. Hva er bakgrunnen til at en kaller inn til møte i Kjernegruppa?
 - a. En tendens mot at barna blir yngre: Hvordan er det å tenke «ned» i alder fra ungdomsskole ned på barneskolenivå?

b. Er det vanskeligere å rigge møtene på videregående skolene, færre treffepunkter til forskjell fra barne- og ungdomsskolene?

9. Har ledelsen av Kjernegruppene endret seg? Har skolen blitt mer dominerende? (Tidligere tok politi også initiativ, Kr.sand's erfaring?)

10. Har det skjedd endringer av mer strukturelle art – som at skolene får ansatte med sosialfaglig kompetanse, miljøterapeuter og vurderer seg mer i stand til å løse problemene internt? Positiv/negativ utvikling?

11. Har tiltakene en tendens til å bli mye skoleorienterte fordi lærerne har fått et særlig ansvar? (helhetlig karakter?)

12. Har Kjernegruppene mer blitt et tiltak for straffegjennomførelse? (fra bekymring som var utgangspunktet til et tiltak for påtaleunntatelse?)

Hva er de faste medlemmenes sin filosofi, erfaringer..)

Hvordan oppleves deltakelsen? Elever, foreldre, ansatte ved skolen, politi osv. Hvordan opplever barna at det er så mange voksne tilstede? Opplever foreldre deltakelse i gruppa mest som tvang?

Samarbeidsutfordringer (jfr. et tverrfaglig samarbeid)

13. SLT-koordinator og skolen: Hvordan opprettholdes kontakten? Hva er utfordringer

a. Vanskelig for SLT koordinator å få tilgang til skolene(?)

b. Lærernes arbeidspres: «De orker ikke det handlingsrommet de har».

Hvordan har utviklingen vært?

14. Er det å delta i en Kjernegruppe for en elev mer blitt et stigma til forskjell fra ideen om en forsiktig bekymring?

15. Generelle utviklingstrekk – noe vi ikke har berørt?

a. Andre relevante erfaringer fra arbeidet i kjernegruppa?

b. Endringer i nærpoliti reformen har hatt uheldige effekter? - Endringer i foreldregruppa.

4. Ideer /forslag til forbedringer

Hindringer: Konflikter mellom ansatte ved skolen, språkproblemer, kulturforskjeller.

- SLT koordinatorene har muligheter til å søke prosjektmidler

- Skal en konstruere en «gullstandard» for hele regionen? Hva vil være fordelene hvis en var mer samkjørte i metodikken? For eksempel kunne en da lære av hverandre, utvikle metodikken sammen etc.

- Hvem skal noen «utenfor» drifte Kjernegruppene for eksempel områdetkontakter som er lokalisert under Familiens hus?
- Kan Kjernegruppene brukes på andre områder enn det som de brukes på i dag?
- Mangler en tilbud til de helt unge?

Spørreskjema:

Velkommen til spørreskjema omkring kjernegrupper. Det ta ca 10 minutter å svare på spørsmålene, og alle svarene blir behandlet anonymt.

På forhånd takk for hjelpen!

Jeg er:

Tilknytning: Hvem har du representert og/eller representerer du nå i kjernegruppa?

Skolen (Rektor, avdelingsleder, sosiallærer, klasselærer, fagarbeider, annet)

Helsesykepleier

Politiet

SLT-koordinator

Barnevernet

Annet

Hvor mange innbyggere er det i kommunen du jobber i?

Under 5000 innbyggere

mellom 5000 og 20 000 innbyggere

over 20 000 innbyggere

Hvilken type skole?

Barneskole

Ungdomsskole

Videregående

Annet

Hvilke andre tverrfaglige samarbeidsforum har din kommune hvor ungdom er tilstede?

Ansvarsgruppe

Individuell plan

Skolefraværsteam

Andre tverrfaglige team

Vet ikke

Hvor mange møter i kjernegruppen har du deltatt på i 2023?

Ingen møter i 2023

1-2 møter

3-5 møter

6-10 møter

mer enn 10 møter

Hva er vanlige årsaker til opprettelse av kjernegruppe(flervalgsmuligheter)

Kriminalitet (tyveri, vold, hæverk og skadeverk)

Bekymring for fritid/vennemiljø

Rus

Skulking

Høyt skolefravær

Utagerende atferd på skolen

Familieforhold

Annet

Din rolle i kjernegruppen? (Her kan du krysse av for flere roller)

Fast medlem

Kjernegruppeleder/koordinator

Referent

Innkalt i spesielle saker

Annet

Hvor ofte gjennomføres evaluering av kjernegruppearbeidet i kommunen?

Etter hvert møte

Når kjernegruppen avsluttes

1-3 ganger i året

Årlig

Aldri

Hvem tok initiativ til å opprette den siste kjernegruppa du deltok i ?

Skolen

Politiet

Barnevern

Foresatte

Vet ikke

Andre

Hvem valgte ut deltakere til den siste kjernegruppa du deltok i ?

Faste rutiner

Kjernegruppen har faste deltakere

Kjernegruppeleder/koordinator

Andre

I hvor stor grad kan ungdommen påvirke hvem som skal delta i kjernegruppen?

I stor grad

I noen grad

I liten grad

Ikke i det hele tatt

Hvem skriver referat fra møtet i kjernegruppa?

Kjernegruppeleder/koordinator

Ansatte i skolen

Referatskriving går på rundgang

Andre

Vet ikke

Hvor ofte gjennomføres det evaluering av arbeidet i kjernegruppa?

Etter hvert møte

Når kjernegruppen avsluttes

1-3 ganger i året

Årlig

Aldri

I hvor stor grad synes du at opplæringen du har fått, når det gjelder arbeidet i kjernegruppa, har vært tilfredsstillende?

I stor grad

I noen grad

I liten grad

Ikke i det hele tatt

Er det noe du savner i forbindelse med opplæring til arbeidet i kjernegruppa?

Finnes det skriftlige retningslinjer for arbeidet i kjernegruppen?

Ja

Nei

Vet ikke

Er retningslinjene i aktiv bruk?

Ja

Nei

Vet ikke

Hvordan fordeles taletiden på møtene i kjernegruppen?

Stort sett jevnt

Tilfeldig

Ganske ujevnt

Svært ujevnt

I hvor stor grad synes du ungdommen kommer til orde i møtene?

I stor grad

I noen grad

I liten grad

Ikke i det hele tatt

I hvor stor grad opplever du at du selv får gitt uttrykk for det du har på hjertet?

I stor grad

I noen grad

I liten grad

Ikke i det hele tatt

Hvilke av følgende forhold tror du kan hindre god kommunikasjon i kjernegruppen? (Her kan du krysse av på flere kategorier)

Størrelsen på gruppa

Liten tillit mellom deltakerne i gruppa

Knapp tid

Tidspunkt på dagen

Møterommet

Stedet møtet avholdes på

Møteledelsen

Andre forhold

I hvor stor grad opplever du at din deltakelse i kjernegruppa er nyttig?

I stor grad

I noen grad

I liten grad

Ikke i det hele tatt

Opplever du at din nærmeste leder støtter arbeidet i kjernegruppa?

I stor grad

I noen grad

I liten grad

Ikke i det hele tatt

I hvor stor grad opplever du det siste tiltaket som ble satt i gang hadde en helhetlig karakter, dvs inkluderer både skole, fritid og hjemmet?

I stor grad

I noen grad

I liten grad

Ikke i det hele tatt

I hvor stor grad tror du arbeidet som kjernegruppene utfører har bidratt til å hjelpe ungdommen?

I stor grad

I noen grad

I liten grad

Ikke i det hele tatt

Kan du gi eksempler på konkrete tiltak som kjernegruppa har satt i gang?

Er det noe du har lyst til å kommenter som vi ikke har spurt om her?

Har du noen kommentarer til arbeidsformen i kjernegruppa?

I hvor stor grad synes du dette var et godt spørreskjema?

I stor grad

I noen grad

I liten grad

Ikke i det hele tatt

Til alle kjernegruppedeltakere

Dette er en invitasjon til å delta i en spørreundersøkelse om arbeidet i kjernegrupper.

I Agder er kjernegruppe (et tverretattlig tiltaksteam) en kjent og velbrukt samhandlingsmetode i kriminalitetsforebyggende arbeid rettet mot barn og ungdom. Fra starten i 2010 og frem til i dag ser vi at bruken av kjernegrupper har gått kraftig ned i enkelte kommuner, og at praksisen i de ulike kommunene har utviklet seg i noe ulik retning både med hensyn til organisering og møtehyppighet. Men et sentralt spørsmål er: Virker kjernegruppene etter hensikten? Etter flere års innsats er det derfor et behov for evaluering på hvordan tiltaket gjennomføres og brukes som virkemiddel i det forebyggende arbeidet.

Denne Invitasjonen går til alle som på en eller annen måte er involvert i dette arbeide og tilhører Region Kristiansand (Vennesla, Iveland, Lillesand, Birkenes, Lindesnes og Kristiansand) Spørreskjemaet er utarbeidet i et samarbeid mellom de SLT-koordinatorene i Lillesand, Vennesla og Lindesnes kommune og to forskere fra UiA.

Vi håper du vil ta deg tid til å besvare spørreskjemaet. Det tar mindre enn 10 minutter å fylle ut. Du svarer helt anonymt, og svarene dine er viktige for det framtidige arbeidet i kjernegruppene.

Trykk på kontrolltasten (Ctrl) og klikk på linken nedenfor eller scan QR.koden for å starte spørreskjemaet.

<https://www.survey-xact.no/LinkCollector?key=D9V3JZUMLK3N>

NB: Spørreskjemaet besvares digitalt og må sendes inn innen tirsdag 30. april kl 14.00. Trykk på «Avslutt» så sendes spørreskjemaet automatisk inn. Etter kl 14.00 stenges undersøkelsen.

På forhånd takk for hjelpen!
Med vennlig hilsen

Aslaug Kristiansen, Institutt for pedagogikk
Hans O. Ringereide, Institutt for pedagogikk

